

de journalist

LUCKAS VANDER TAELEN

'Journalisten hebben geen lef meer'

Het gevaar van de nieuwe privacyregels

Hoeveel verdienen freelancers?

A close-up portrait of Hilde Sabbe, a woman with shoulder-length blonde hair, looking slightly to the left of the camera with a neutral expression. She is wearing a dark green crew-neck top.

HILDE SABBE IN DE POLITIEK
'Ik geloof in het project van Abou Jahjah'

POL DELTOUR
NATIONAAL
SECRETARIS VVJ

AVG: tijd om alert te zijn

In de regel hebben overheden met wetgeving de beste bedoelingen, en dat is ongetwijfeld ook het geval met de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Met die AVG wil de Europese Unie burgers beter beschermen tegen overheden, bedrijven en andere organisaties die professioneel persoonsgegevens over hen verzamelen, bijhouden en verwerken. Opdringerige verkopers, marketingbedrijven en – in onze eigen mediasector – sociale netwerken zoals Facebook en Google zullen het geweten hebben.

Maar soms riskeert zo'n wetgeving ook *collateral damage* te veroorzaken. Ook dat geldt voor de AVG, in de mate dat ze ook voor redacties en journalisten allerlei verplichtingen oplegt. Kan men het zich voorstellen dat straks politici, bedrijfsleiders of andere maatschappelijk relevante figuren voor de deur van een redactie of freelancejournalist staan, met de vraag om inzage te krijgen in de informatie die over hen wordt bijgehouden? Dat een politicus vervolgens eist dat de informatie in kwestie wordt 'verbeterd'? Dat – à la limite – een bedrijfsleider vordert dat een eerdere veroordeling van hem uit de redactionele bestanden wordt gewist?

'HET IS ESSENTIEEL DAT ER VOLDOENDE AFWIJKINGEN VOOR JOURNALISTIEK WERK WORDEN BEPAALD'

In die context is het essentieel dat op de AVG voldoende afwijkingen voor journalistiek werk worden bepaald. De nationale overheden krijgen daar van Europa ook alle mogelijkheden toe. Alleen moet die nationale – in ons geval Belgische – wetgever daar dan ook gebruik van maken. Het is op dit punt dat alle journalisten in het land nu even heel alert moeten zijn.

'HIER EN DAAR DREIGT DE TOEPASSING RONDUIT NEFAST TE ZIJN VOOR VRIJE INFORMATIEGARING'

De VVJ / AVBB had alvast een constructief onderhoud met de interkabinettenwerkgroep (IKW) die in de schoot van de federale regering een Belgische uitvoeringswet voor de AVG voorbereidt. Een eerste, voor journalisten vrij dramatische tekst werd intussen in positieve zin aangepast. Maar op diverse punten blijft grote onduidelijkheid bestaan over de journalistieke verplichtingen in het kader van de AVG. Hier en daar dreigt de toepassing van de AVG op journalistiek werk ronduit nefast te zijn voor vrije informatiegaring en verwerking van materiaal.

De VVJ / AVBB blijft dan ook stevig aandringen op meer, ook meer algemene en onvoorwaardelijke afwijkingen op de AVG voor journalistiek werk. Niet omdat we onszelf beter of belangrijker zouden vinden dan anderen, wel omdat anders heel zware hypotheek op vrije journalistiek worden gelegd. In een tijd waarin meer en meer onechte en ronduit valse informatie circuleert, is de nood aan onafhankelijke en ongehinderde professionele journalistiek juist groter dan ooit.

WERKTEN MEE

Coördinatie: Pol Deltour - Piet De Loof, pol.deltour@journalist.be, piet.de.loof@gmail.com | **Eindredactie:** Piet De Loof (RE:VISTA) | **Vormgeving:** Rosalien Eggermont | **Medewerkers:** Ivan Declercq - Pol Deltour - Pieter Knapen - Charlotte Michils - Monica Moritz - Sandra Noben - Marleen Sluydts | **Foto cover:** James Arthur | **Redactiesecretariaat:** Huis van de Journalist, Zennestraat 21, 1000 Brussel, Tel. 02/777 08 40, Fax 02/777 08 49, info@journalist.be - www.journalist.be | **Abonnementen:** Marleen Sluydts, info@journalist.be | **Reclameregie:** Beny Bechler | **Druk en verzending:** L.Capitan

INHOUD

14

ACTUA

Een wet tegen fake news en 'hatespeech' op sociale media: kan dat?

18

ACTUA

Privacyregels dreigen vrije journalistiek te nekken

20

ACTUA

Socialemedia-interview met Thomas Smolders

10

SPREEKTijd

Luckas Vander Taelen

'Ik ben gewoon een kritische journalist die zijn werk doet'

© PNJ, Koen Broos, James Arthur

28

DE WISSEL

Hilde Sabbe stapte in de politiek

4

SERVICE

Journalistiek in 2017: dit zijn de cijfers

23

SERVICE

Beslissingen van de Raad voor de Journalistiek

27

SERVICE

Wim Rega, het nieuwe aanspreekpunt bij de Erkeningscommissie

16

FOTOROL

Filip Claus kiest een foto van Patrick De Spiegelaere

30

ONDER EMBARGO

Journalistiek in 2017: dit zijn de cijfers

2017 was eens te meer een boeiend nieuwsjaar.
Maar hoe brachten journalisten het er zelf vanaf?
Hierna enkele facts & figures over de evolutie
van nieuwsmedia en journalistiek in het voorbije jaar.

IVAN DECLERCQ EN POL DELTOUR

1

Met hoeveel zijn we?

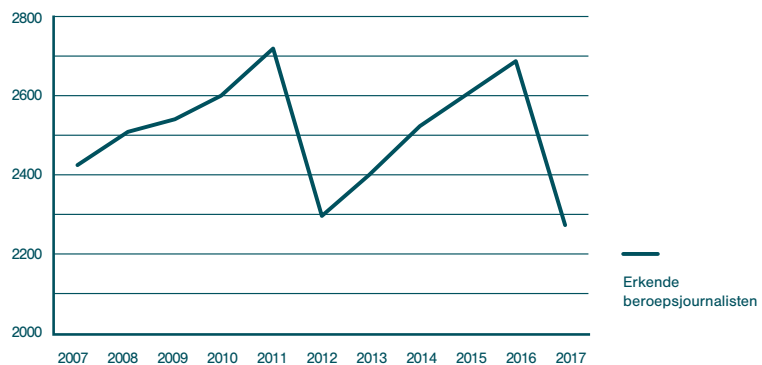
1. MINDER BEROEPS-JOURNALISTEN

Het aantal **beroepsjournalisten** (professionele journalisten die in hoofdberoep voor breedpublieks-media werken) daalde van 2.686 tot 2.273, een gevolg van de wettelijk voorgeschreven vijfjaarlijkse hernieuwing van de erkenningen. Die levert traditioneel een uitzuivering van het bestand op.

Ook op lange termijn bekeken gaat het aantal erkende journalisten achteruit, zij het licht. Na de vorige vijfjaarlijkse hernieuwingsoperatie in 2012 werd nog afgeklopt op 2.301, een dertigtal meer dan nu. Bij de vakpersjournalisten, die vooralsnog een eigen wettelijk beroepsstatuut hebben, werden 176 beroepsjournalisten opnieuw erkend voor de komende vijf jaar.

2. AANTAL STAGIAIRS OP DIEPTEPUNT

Verontrustender blijft de daling van het aantal **instromers**. In 2017 werden er weliswaar weer iets meer nieuwe beroepsjournalisten wettelijk erkend na twee jaar beroepsactiviteit, maar het aantal stagiair-beroepsjournalisten – die als zodanig kunnen worden erkend na drie maanden beroepsactiviteit – zakte verder naar een historisch dieptepunt van 88.

De daling is een gevolg van de vijfjaarlijkse hernieuwing van de erkenningen.

3. MEER IN BIJBEROEP

Het aantal **journalisten in bijberoep** lijkt dan weer te stijgen. Hoe dan ook traden in 2017 een pak meer journalisten in bijberoep toe tot de VVJ als lid, maar dat is in hoofdzaak een gevolg van de integratie met de ontbonden VJPP, de vereniging van vakpersjournalisten. Het aantal journalisten in bijberoep aangesloten bij de VVJ steeg van om en bij honderd naar nagenoeg 250. De VVJ ging in 2017 met de Erkenningscommissie uitvoerig in debat over de **toepassing van de wet van 1963** op de erkenning van beroepsjournalisten. Daarbij werd aangedrongen op een soepeler toepassing van een paar erkenningsvoorwaarden, gelet op de toenemende praktijk dat veel freelancers worden gedwongen inkomsten te

zoeken buiten de journalistiek. Zo vraagt de VVJ om bij de beoordeling van de voorwaarde dat journalistiek de hoofdactiviteit moet zijn niet langer dominant rekening te houden met het inkomen, maar meer dan nu met de tijdsbesteding. Meer dan één freelancejournalist getuigt dat hij dan wel het gros van zijn tijd aan journalistiek besteedt, maar slecht een minderheid van zijn inkomsten daaruit haalt. Ook met betrekking tot het combinatieverbod met commerciële nevenactiviteiten, dat de onafhankelijkheid van de beroepsjournalist moet vrijwaren, pleitte de VVJ bij de Erkenningscommissie voor een modernere invulling. De Erkenningscommissie, die uiteindelijk autonoom over de erkenningen beslist, bekijkt nu in welke mate ze binnen het wettelijke kader op de verzuchtingen kan ingaan.

2

Hoe(veel) worden we betaald?

Onze enquête

Uit een enquête van 2016 leerden we dat de grootste groep zich situeert tussen 10.000 en 30.000 euro netto per jaar. Maar omdat weinigen hadden vermeld voor welke krant, welk tijdschrift of welke zender ze werkten, hadden we geen zicht op tarieven. Dat hebben we nu willen uitzoeken met een enquête in oktober 2017. Het resultaat oogt heel divers.

In 2016 beantwoordden 158 freelancers onze enquête, terwijl we eind vorig jaar maar 96 reacties hebben gekregen. Die kwamen deze keer ook uit meer diverse hoeken, omdat ook de journalisten uit de vakpers – voordien lid van de VJPP – bij de enquête waren betrokken.

In 2016 meldde nog 30 % van de respondenten 'betaald te zijn in 100% auteursrechten'. Sinds de ruling van vorig jaar blijkt dat wie levert aan Mediahuis, De Persgroep, Roularta en Belga in de meeste gevallen werkt met een licentieovereenkomst met de 50/50-verdeling.

Het al dan niet terugbetaald krijgen van onkosten is ook heel uiteenlopend. Bij de audiovisuele media is er meer een tendens om die terug te betalen, terwijl dat bij de geschreven pers minder het geval is.

AUDIOVISUELE MEDIA

Audiovisuele media werken kennelijk niet met een licentieovereenkomst. Daar hanteert men meer dan elders dagvergoedingen, wellicht omdat dit gebruikelijk is voor cameramannen en geluidstechnici.

Een dag telt dan meestal 10 werkuren.

Bij de **VRT** hebben we meldingen van € 33 voor een quote of voor een reportage, € 44 voor een interview, € 20 voor een video en voor een tip. Een foto op de website zou ook € 20 opleveren. Voor een tekstbericht krijgt een respondent € 22. Een ander heeft het over € 125 à € 300 per opdracht. Bij *Klara* krijgt een freelancer € 150 per presentatie. Eindredactie levert bij de VRT € 375 à € 450 per dag op.

Bij **Mediaaan** zien we vooral dagvergoedingen, van € 280 tot € 350. Commentaar bij een sportwedstrijd levert € 450 op. Een andere freelancer meldt € 150 per reportage en € 90 voor korte berichten.

Een freelancer bij **Woestijnvis** meldt een dagvergoeding van € 300. Een collega krijgt er € 450 per dag. Bij **TV Limburg** krijgt een freelancer € 200 per dag en € 15 per uur voor de overuren. Als er alleen moet worden gefilmd en niet gemonteerd, is de prijs € 100. Dat geldt ook als er alleen maar moet worden gemonteerd. **ROB-TV** betaalt een freelancer € 105 à € 130 per reportage. Bij **ATV** is dat € 30 per uur.

SBS hanteert € 375 à € 450 per dag, **Videohouse** € 285 per dag, **Playsports** € 300 per wedstrijd en € 300 per dag, **Warner Bros** zit op € 325 per dag.

Een geluidstechnicus die voor **diverse productiehuisen** werkt, rekent € 335 à € 350 per dag aan. Twee respondenten melden voor

buitenlandse tv-zenders te werken. De ene factureert € 500 per dag, de andere € 500 à € 800 per dag (van maximum 12 uur). Voor een halve dag (5 uur) wordt dat € 250 à € 400 euro. Zonder gebruik van eigen materiaal is de prijs € 300 per dag. 'Mijn prijzen zijn gelijk gebleven, vroeger zat ik hiermee in de middelmaat, nu ben ik bij de dure', voegt betrokkene er aan toe.

KRANTEN

Bij de geschreven pers lopen de tarieven erg uiteen. Dat hoeft niet te verbazen: dagbladen, magazines en vakpers hebben behoefte aan verschillende soorten kopij. Binnen eenzelfde mediagroep kunnen de betalingen aan freelancers ook uitwaaiëren. De ene freelancer zal voor een blad méér toegevoegde waarde hebben dan een andere. Een overzicht van de kranten:

Bij *Het Laatste Nieuws* krijgen freelancemedewerkers standaard 2 tot 3 eurocent per teken, een enkeling meldt 4 eurocent per teken. Een foto op een regionale pagina blijkt € 20 op te leveren, op een nationale pagina wordt dat € 64. Maar er zijn ook mensen die € 13,50, € 18 of € 35 per regionale foto vangen. Sommige freelancers krijgen daarnaast ook een vaste vergoeding – een 'fix' – per maand, van € 200 tot € 500. Eén respondent schrijft dat hij tot juli vorig jaar een fix had van € 3.000 per maand. Daarnaast worden diverse vormen van vergoedingen weergegeven: € 350 per pagina, € 250 per fotoreportage en € 250 voor een tekst van ongeveer 4.000 tekens, € 100 voor een 'kopstuk' van 3.000 tekens tot € 250 voor langere stukken,

€ 150 à € 250 per bijdrage voor de weekendbijlage.

De Morgen heeft een freelancer met een fix van € 11.000 per maand. Wellicht uitzonderlijk, de andere respondenten brengen andere tarieven naar voren: € 900 voor een interview van 15.000 tekens, € 675 voor een lang artikel (12.000 tekens), € 175 à € 400 voor een recensie, € 600 à € 1.000 voor een interview, € 300 per dag, € 102 per pagina voor de cultuurbijlage *Selectief*, € 100 per opdracht, € 1.200 voor een artikel in *Zeno*, € 165 voor een restaurant-bespreking in de bijlage *Goesting*.

Tijdens de enquête zat dagblad *De Tijd* nog voor 50 % bij De Persgroep, maar die participatie is inmiddels in handen van Roularta. Een freelancer meldt € 100 per foto.

Bij *Humo* (onderdeel van De Persgroep) blijkt een freelancer € 350 per dag te krijgen, een ander meldt € 1.200 voor vier pagina's, terwijl ook € 100 per opdracht wordt genoemd. De **magazines** van De Persgroep blijken € 250 à € 350 over te hebben voor een fotoreportage en € 125 voor een tekst van 3.000 tekens.

De Standaard betaalt een schrijvende freelancer € 60 per artikel, een fotograaf vangt er € 100, € 115, € 175 of € 250 voor een foto, naargelang die 'small', 'medium', 'large' of 'XL' is. Een archiefbeeld levert € 100 op. En een medewerker van *DS Avond* meldt een dagvergoeding van € 250.

De populaire kranten van de groep – *Het Nieuwsblad*, *Gazet van Antwerpen*, *Het Belang van Limburg* – betalen hun correspondenten per regel (van 60 à 62 tekens) tussen € 0,62 en € 2,10. Voor een tekst van 4.000 tekens betekent dat een waaier van € 40 tot € 140.

Foto's kennen blijkbaar een meer uniform tarief: € 16 per foto. Voorts zijn er tarieven volgens de aard van het stukje dat is geleverd, gaande van € 3,75 voor een uitgebreid fotobij-schrift tot € 42 voor een 'trekstuk' van 2.100 tekens. Wie een lange dag op de rechtbank moet doorbrengen, mag € 250 in rekening brengen. Daarnaast zijn er nog diverse vormen van betaling: € 160 voor een korte column (1.800 tekens), € 400 voor een lange magazinecolumn en € 600 voor een interview van 12.000 tekens bij *Het Nieuwsblad*. Een andere freelancer van diezelfde krant vermeldt een fix van € 1.250 per maand, bovenop zijn prijs per geleverd stukje. Bij het **magazine** van *Het Nieuwsblad* krijgt een freelancer € 250 voor 10 korte interviews en € 500 voor een dubbelinterview van 9.000 tekens. De **bijlage** *Cittá* van GvA is goed voor € 120 per pagina. Iemand geeft ook een tarief op van € 45 voor een stuk van 500 woorden en € 85 voor een stuk van 800 woorden.

De populaire kranten van Mediahuis hebben ook een gemeentelijke website. Correspondenten die daar geregeld lokaal nieuws op plaatsen, krijgen € 50 à € 100 per maand.

Voor een uitgebreid overzicht, met daarin ook Roularta, Sanoma, Belga, gespecialiseerde bladen en websites: zie <https://journalist.be/>

Fiscale regeling

In de lente van 2017 viel goed nieuws te rapen voor de **freelancejournalisten** in het land: Financiën ging akkoord met een **fiscale regeling voor auteursrechtelijke vergoedingen**. Ze komt erop neer dat freelancejournalisten sinds 1 juli 2017 hun

vergoedingen voor de helft kunnen aangeven als fiscaal interessante auteursrechtelijke vergoeding. De andere helft zijn gewone beroepsinkomsten. De regeling geldt voor zowel freelancers in hoofdberoep als die in nevenberoep.

De VVJ en de uitgevers Belga, De Persgroep, Mediahuis, Mediafin en Roularta werkten de regeling uit en legden ze voor 'ruling' voor aan de Dienst Voorafgaande Beslissingen in Fiscale Zaken (DVB) van de FOD Financiën. Door de aanvaarding komt er nu eindelijk fiscale rechtszekerheid voor zowel freelancejournalisten als uitgevers.

Voor de **reprografierechten** van journalisten was 2017 een zeer ongemakkelijk jaar. De inningen door Reprobel voor kopies (die het publiek voor privégebruik vrijuit kan maken) bleven teruglopen. Daar kwam ook de nasleep van het proces HP c/ Reprobel bij. HP verloor die zaak weliswaar, maar de Belgische regering paste de wetgeving toch aan waardoor de reprografie-inkomsten verder dreigen te verminderen. De VVJ ondersteunt, samen met de JAM, dan ook de campagne *www.voorwathoortwat.be*, die om een correcte vergoedingsregeling voor auteurs vraagt.

De evolutie van het **aanvullende journalistenpensioen** voor loontrekkende beroepsjournalisten werd in 2017 verder op de voet gevolgd. Een nieuwe analyse van de Federale Pensioendienst toonde een groeiend deficit aan: de bijzondere bijdragen die uitgevers en beroepsjournalisten betalen voor de financiering van het pensioensupplement komt almaar minder tegemoet aan de stijgende kostprijs ervan. Op *mypension.be* kunnen loontrekkende beroepsjournalisten nagaan wat het pensioensupplement voor hen concreet inhoudt.

Wat waren de moeilijkheden?

2017 was een jaar waarin nieuwsmedia en journalisten zich meer dan ooit schrap moesten zetten tegen alle mogelijke kritiek. **Mediakritiek** is op zich een goede zaak, maar dan moet ze wel redelijk zijn en rekening houden met de finaliteit van elke journalistiek, en die is onafhankelijk, betrouwbaar en eerlijk informeren over de dingen die gebeuren. Precies dat blijkt meer en meer politici, magistraten en andere gezagsdragers evenwel dwars te zitten.

Goede journalistiek begint met een **veilige werkomgeving**. Begin november werd een AVBB-delegatie over het thema gehoord in de Kamercommissie Buitenlandse Betrekkingen, die ter zake een resolutie voorbereidde. Bij die gelegenheid zeiden de AVBB-voorzitters te hopen dat het niet bij mooie woorden zou blijven. 'We vragen de Belgische overheden een echt assertiever optreden, ook bij voorbeeld wanneer journalisten van bij ons de toegang tot Congo wordt belet of het werken in Turkije onmogelijk wordt gemaakt.'

Ook voldoende **openbaarheid** is voor goede journalistiek van essenti-

eel belang, het weze bij politiek en bestuur, het weze in de privésector. De VVJ werkte in dat verband opnieuw mee aan de verkiezing van de beste woordvoerders van het jaar, een evenement van de vereniging voor overheidscommunicatie Kortom. Daarnaast sloot de VVJ zich aan bij een procedure bij het Grondwettelijk Hof, teneinde de Delcredentiedienst (opnieuw) onder de wetgeving inzake openbaarheid van bestuur te brengen. Intussen bereidde de regering ook nog een wet voor tot betere bescherming van bedrijfsgeheimen, dit in uitvoering van een Europese richtlijn. De Europese Federatie van Journalisten (EFJ) verkreeg ter zake evenwel pertinente uitzonderingen voor journalisten en klokkenluiders.

Het journalistieke recht op **bronnenbescherming** werd in 2017 minstens twee keer op de proef gesteld. Eerst was er de vervolging van een VRT-journalist voor verslaggeving over de Kasteelmoord, met een huiszoeking, tijdelijke arrestatie en inbeslagneming van de smartphone. Na een spoedprocedure werd justitie verplicht de smartphone terug te geven. Een tweede incident draaide

rond berichtgeving van een journaliste van *HLN* over een gesloten gemeentelijke commissiezitting in Gent. Daarbij werd het telefoonverkeer van de journaliste in kaart gebracht. De VVJ liet verstaan met de praktijken niet gediend te zijn en zo nodig de inbreuken tot in Straatsburg aan te klagen.

Het botste in 2017 ook op andere vlakken met **justitie**. In februari schortte het Antwerpse hof van beroep onverwacht de persfaciliteiten van negen redacties op. De aanleiding was de publicatie van foto's van de (toen nog) beklaagde (intussen veroordeelde) doodrijder bij een dodelijk verkeersongeval. Halfweg het jaar besliste de Oost-Vlaamse procureur dan weer om journalisten niet langer inzage te geven in de agenda's ('rollen') van de rechtbankzittingen. De incidenten liepen uit op structureel overleg met justitie. In september legde een werkgroep van het College van hoven en rechtbanken een voorstel van nieuwe 'persrichtlijn' voor. Daarin werd deels tegemoet gekomen aan de journalistieke verzuchtingen. Het overleg wordt in 2018 voortgezet.

De VVJ besteedde ook aandacht aan de verhouding tussen berichtgeving en de **aanhoudende terrorismedreiging**. Op 15 maart werd hierover een debat georganiseerd in het Vlaams Parlement. Verontrustend was nog een voorstel van zowel parlementsleden als justitiefunctionarissen om naar Brits voorbeeld een comité op te richten, paritair samengesteld uit vertegenwoordigers van politie- en inlichtingendiensten enerzijds en journalisten anderzijds, dat nieuwsmedia zou adviseren over de legaliteit of de opportuniteit van het uitbrengen van informatie met een veiligheidsaspect. De VVJ/AVBB tekende alvast groot voorbehoud aan.

In november 2017 organiseerde de VVJ een infodag voor freelancejournalisten. © SN

Wat bieden we onze leden?

Het aantal VVJ-leden klokte in 2017 af op 3.993. Dat zijn er 1.299 meer dan in 2016. De stijging is voor een groot deel te verklaren door de toetreding van 904 hogeschoolstudenten en 172 journalisten van beroep, maar ook door de stijging in zowat alle andere categorieën (beroepsjournalist, persmedewerker, T-kaarthouders en ereleden). Bij de stagiairs is er een minieme daling.

INDIVIDUELE DIENSTVERLENING

Jaarlijks gaan VVJ-medewerkers in op een paar duizend vragen van leden om informatie of advies. In een twintigtal gevallen werd gerechtelijke bijstand verleend.

Voor doorgedreven advocatenbijstand en beroepsaansprakelijkheid konden leden opnieuw een beroep doen op de groepsverzekering die de AVBB/VVJ in 2016 heeft bedongen bij verzekeraar Generali. Sinds 2017 biedt de VVJ via de IFJ (Internationale Federatie van Journalisten) ook een zeer betaalbare verzekering aan voor journalisten die naar gevaarlijke gebieden trekken. Ze dekt overlijden, verminking, medische hulp en repatriëring – risico's die klassieke verzekeringen uitsluiten. Intussen breidde het secretariaat zijn dienstverlening aan derden via het Journalistenloket verder uit. Het bezoek aan het digitale vademecum op *Journalistenloket.be* verdubbelde tot bijna 25.000 raadplegingen. VVJ-medewerkers leverden in het kader van het loket daarnaast rechtstreekse eerstelijnservice aan talloze journalisten in spe, beginnende journalisten, burgerjournalisten en bloggers, alsook aan 'gewone' burgers, overheden, bedrijven en verenigingen die met vragen zitten over nieuwsmedia of journalistiek. In 2017 is ook nog veel tijd en energie besteed aan de ontwikkeling van een nieuwe journalistendatabank voor de AVBB. De database wordt heel wat gebruiksvriendelijker, in de eerste plaats voor journalisten zelf. De definitieve lancering is voor begin of midden 2018.

STRUCTURELE PARTICIPATIES

- › Erkenningscommissie voor beroepsjournalisten
- › Raad voor de Journalistiek
- › JAM
- › MediaAcademie Journalistiek van de printuitgevers
- › MediaAcademie AV media
- › SARC (Strategische Adviesraad Media van de Vlaamse overheid)
- › Expertendatabank (woordvoerders van minderheidsgroepen)
- › Vlaams overleg met de Vereniging van Persmagistraten
- › Federaal overleg met het College van Voorzitters van Rechtbanken en Hoven
- › Adviescommissie toepassing BIM-wet voor journalisten
- › VVOJ (Vlaams-Nederlandse Vereniging van Onderzoeksjournalisten)
- › Europese Federatie van Journalisten (EFJ)
- › Internationale Federatie van Journalisten (IFJ)
- › FREG (EFJ-expertengroep voor zelfstandige journalisten)

COMMUNICATIE

Dit magazine verscheen in 2017 zes keer. Het nieuwe concept – minder, maar inhoudelijk sterkere en mooier vormgegeven nummers – blijkt goed aan te slaan. Begin 2017 ging de vernieuwde VVJ-website *www.journalist.be* online. Ze is transparanter en gebruiksvriendelijker dan de vorige. VVJ-leden kregen eind 2017 ook weer een nieuwe *Journalistenagenda* in de bus.

EVENEMENTEN

- › 15 maart: Debatavond 'Nieuws in onzekere tijden' in het Vlaams Parlement (met vertegenwoordigers van justitie, politie, advocatuur en journalistiek)
- › 22 april: Familiedag VVJ in Walibi, organisatie VVJ Antwerpen
- › 7 juni: Uitreiking prijzen voor de beste woordvoerders van het jaar – organisatie: Kortom
- › 12 oktober: AVBB-Filmgala
- › 25 november: Infodag freelancejournalisten (met MediaAcademie)

BIJZONDERE ENGAGEMENTEN

- › Participatie in overleg georganiseerd door Vlaamse minister van Welzijn Jo Vandeurzen over nieuwe aanbevelingen voor de berichtgeving over zelfdoding
- › Steun aan campagne Koning Boudewijnstichting over beeldvorming van mensen met psychische aandoening in nieuwsmedia
- › Steun aan campagne 'Echte lijven'
- › Overleg met Netwerk Rechtvaardigheid en Vrede over maatschappelijke rol van nieuwsmedia

EVOLUTIE VVJ LEDEN 2017

(tegenover 2016)

+137
PERS-
MEDEWERKERS

+904
STUDENTEN

-7
STAGIAIRS

+42
ERELEDEN

+139
BEROEPS-
JOURNALISTEN

UITNODIGING AAN ALLE VVJ-LEDEN

Algemene Vergaderingen VVJ – AVBB

ZATERDAG 24 FEBRUARI 2018

Huis van de Journalist
Zennestraat 21 in Brussel

9.30u

ONTHAAL MET KOFFIE

10u

ALGEMENE VERGADERING AVBB

Agenda:

- › Activiteitenverslag 2017, voorgesteld door de covoorzitters
- › Debat over actuele dossiers
- › Financiën: rekeningen 2017 en begroting 2018, voorgesteld door de nationaal secretarissen; décharge van de bestuursleden
- › Varia

VERVOLGENS

ALGEMENE VERGADERING VVJ

Agenda:

- › Activiteitenverslag 2017, voorgesteld door de voorzitter
- › Debat over actuele dossiers
- › Financiën: rekeningen 2017 en begroting 2018, voorgesteld door de secretarispenningsmeester; décharge van de bestuursleden
- › Varia

De voorzitters van de AVBB, VVJ en AJP nodigen alle aanwezigen na de algemene vergaderingen uit op een glas.

VOOR WIE ?

De algemene ledenvergaderingen van VVJ en AVBB omvatten alle leden die lidgeld betaalden voor 2018. Leden die erkend zijn als beroepsjournalist (werkzaam bij zowel de algemene nieuwsmedia als de vakpers) hebben stemrecht. Andere VVJ/AVBB-leden (stagiars, journalisten in bijberoep/persmedewerkers, oud-journalisten/ereleden, houders van een T-kaart, studenten en docenten in journalistiek) kunnen de algemene vergaderingen bijwonen zonder stemgerechtigd te zijn.

MODEL VAN VOLMACHT

Maximaal 5 volmachten per aanwezig lid.

Ondergetekende,

stemgerechtigd lid met erkenningsnummer:

geeft hierbij volmacht aan

om in zijn/haar naam te stemmen op de A.V. van VVJ en AVBB van 24 februari 2018.

‘Journalisten hebben geen lef meer’

LUCKAS VANDER TAELEN
60 EN STRIJDVARDIG

Freelance columnist en regisseur Luckas Vander Taelen (60) vindt er geen doekjes om: journalisten met ‘politiek correcte oogkleppen’ zijn angsthazen. Zelf strooit de voormalige groene politicus zijn observaties over Brussel, media en islam rond in scherpe columns en commentaren voor VRTNWS, 'Knack', 'De Standaard' en 'De Tijd.' Woelwater, rebel? 'Ik ben gewoon een kritische journalist die zijn werk doet.'

MONICA MORITZ

‘Columns zijn gebalde en meer subjectieve versies van journalistiek waarin je je mening kwijt kunt. In journalistieke stukken mag je feiten en meningen niet vermengen en toch zie je dat steeds vaker. De journalistiek is een huis met vele kamers, maar wat ik niet kan verdragen, zijn nieuwsstukken waar de opinie van de journalist doorschemert.’

Krijg je veel reacties op je stukken?

‘Relatief weinig. Dat is te wijten aan de polarisering van je lezers. Je hebt een zeker imago en dus heb je ook je volgers. In een stuk voor *VRTNWS* over de spellingshervorming in Frankrijk vertelde ik dat achter die hervorming een behoorlijke dosis politiek correct denken zit, dat er in Amerika al toe heeft geleid dat een professor werd aangevallen omdat hij schrijffouten van zwarte studenten had gecorrigeerd. Ik had daarbij ook iets gezegd over de rapper die in zijn oproep om de boel hier in brand te steken twee taalfouten op vier woorden had geschreven: on vas tout cramé. *VRTNWS* zet daar de kop boven: *Mogen we nog wijzen op fouten van allochtonen zonder beschuldigd te worden van discriminatie?* en vraagt mij of ik dat niet te grof vind. Natuurlijk vond ik dat te grof, maar toch hebben ze het laten staan. Dat degouteert mij. Mijn stuk gaat over de Franse spellingsoorlog, en ze maken daar een stuk van over allochtonen. Op FB en op Twitter wordt dat geweldig veel geliket door mensen die het stuk niet eens hebben gelezen maar de titel fijn vinden. Ik weet precies wat ik zou moeten schrijven, en met welke kop, om veel likes te krijgen. Ik word continu geframed als een islamofob en ben dat beu. Ik ben gewoon een kritische journalist die zijn werk doet. En wat ik de VRT kwalijk neem, is dat ze die polemieken en polarisering ook nog aanwakkert met een foute kop.’

Je ergert je ook aan het feit dat de politiek zelfs niet reageert als je wantoestanden in Brussel aanklaagt. Ben je een zure Brusselaar?

‘Ik ben niet verzuurd. Ik vind het wel erg dat er geen reactie op komt. In een normale democratie wordt dat opgepikt en leidt dat tot parlementaire vragen. Journalistiek is vandaag verspreid over zoveel media dat een kritisch stuk minder indruk maakt. Er is een overvloed aan informatie, maar in feite steeds minder informatie die echt weegt. In Vlaanderen heeft nieuws wel nog meer impact dan aan Franstalige kant, omdat we veel opiniemakers hebben die dat aanpakken. Franstalige kranten kunnen makkelijk dingen doodzwijgen omdat ze weinig plaats maken voor tribunes met straffe commentaren.’

‘REDACTIES HOUDEN ZICH ALLEEN NOG BEZIG MET SURVIVAL’

Word je als freelancer goed betaald voor je online stukken?

‘Ik heb eens aan *La Libre Belgique* een artikelke voorgelegd dat ze tot mijn verbazing wilden plaatsen, maar ik moest het wel zelf vertalen, en betalen deden ze niet! En toen *HLN.be* mij een stuk over de rellen in Brussel vroeg, zei dat *meiske* aan de telefoon er direct bij dat ze er niet voor betaalden. Daar ben ik geweldig van geschrokken. Wat stellen die zich voor? Dat ik thuis zit te rentenieren? *HLN*, de bestverkopende krant van Vlaanderen? Jan Mulder krijgt daar *krank-zin-ni-ge* bedragen! Ze werken met enkele vedetten, en de rest kan de pot op, hè. Ik vind dat grof.’

Zijn er nog kranten die goed bezig zijn?

‘*De Tijd* is een zeer degelijke krant met heel interessante pennen en ik hou van degelijkheid. Ik heb het daarom ook moeilijk met de infiltratie van showbiznieuws en de ‘verleuking’ van informatie. Ik ben zelf een sportliefhebber, maar vind

dat sport nooit het nieuws mag openen. Er is een algemene achteruitgang van het begrip nieuws in de online versies van kranten en ze lijden allemaal aan dezelfde kwaal: clickbait. Ze proberen je met koppen te verleiden waar geen informatie in zit.’

De concentratie van mediagroepen leidt er ook toe dat kranten en sites vaak dezelfde artikelen verspreiden.

‘Dat is onvermijdelijk. Erger is de wildgroei van weekendbijlagen. Hoe hou je dat vol in een tijd waar minder kranten gelezen worden? Hoe lang kan *Humo* tegelijk met de weekendbijlage van *De Morgen* blijven bestaan? Een fusie staat daar in de sterren geschreven. Mijn moeder is 91 en leest nog altijd *Humo*. In mijn jeugd was dat een referentie en mensen van mijn leeftijd blijven *Humo* lezen, maar jongeren niet. Er komt geen magisch moment meer waarop ze zelf een abonnement op *Humo* zullen betalen — die beleven de media op een heel andere manier. Waarom zou je nog een krant kopen als je 20 bent, weinig geld hebt en een smartphone binnen handbereik waar al het nieuws gratis binnenstroomt? Daar groeien jongeren nu mee op.’

Maar wat met dossiers, longreads, enz. Zijn die geen geld waard?

‘Een journalist van *Humo* vertelde me twee jaar geleden al dat er op maandag – de dag voor de nieuwe uitkomt — in de kiosk aan het station nog stapels onverkochte *Humo*’s lagen. Vroeger waren die al lang uitverkocht. Redacties houden zich alleen nog bezig met *survival*. Ik denk dat er geen eenvoudig recept bestaat om kranten en tijdschriften van hun dreigende neergang te redden. Sterke onderbouwde stukken zijn beter dan slappe journalistiek, dat is zeker. Er komt hopelijk ook een moment dat mensen inzien dat er meer bestaat dan de newsfeed van Facebook, maar het is vooral de gratis consumptie die de media de das om doet. Dat krijg je daar niet meer uit.’

Je doceert al een kwarteeuw Regie op de afdeling documentaires van het RITS. Hoe doe je dat vandaag, jongeren aanleren hoe je reportages maakt?

‘Net zoals de maatschappij zelf zijn studenten niet meer te vergelijken met jongeren van 20 of zelfs 10 jaar geleden. Ze hebben weinig referenties: ze lezen geen kranten, kijken eigenlijk geen televisie of klassieke films en leven vooral in een virtuele wereld. Toch moet je evengoed een klassieke manier van filmisch ‘vertellen’ doceren en het is moeilijk om studenten vandaag duidelijk te maken dat dit nog altijd de basis is van een goeie reportage. Je zegt toch ook niet: boeken worden nu anders geschreven, dus moet je geen grammatica meer kennen. Zonder die basiskennis kun je ook niet vernieuwen. Ik probeer het midden te vinden tussen de klassieke manier van werken en de leefwereld van mijn studenten, anders zit ik met een serieus generatieconflict. Het gebruik van computers en telefoons tijdens de les verbied ik wél. Iemand die op zijn smartphone zit te tikken, vliegt buiten. Het is echter niet evident om dat af te dwingen. Het gebrek aan algemene kennis is een groot probleem. Veel hogescholen geven de voorkeur aan heel praktisch gerichte opleidingen. Dat is een enorme fout. Ik laat studenten desondanks research doen en naar onderwerpen zoeken, maar ik begrijp hoe moeilijk het is om een situatie of de wereld te analyseren als je nauwelijks de achtergronden ervan kent en geen historisch besef hebt. Ik ben zelf altijd nieuwsgierig geweest en kijk graag rond. Nu heb je een generatie die niet meer rondkijkt maar op een scherm zit te staren.’

Zelf had je wel die brede interesse, je studeerde Geschiedenis. Was dat al met het oog op een journalistieke carrière?

‘Nee, journalistiek was geen Kuifjesdroom, dat is gewoon zo gelopen. Ik wou beroepsrenner worden (*lacht*), ik reed veel met de fiets en was een grote Merckxist, maar had niet voldoende talent. Toen ik 18 was, wist ik eigenlijk helemaal niet wat ik wou gaan doen. Geschiedenis studeren leek me boeiend en ik dacht

vaag aan lesgeven. Vandaag gaan scholen ervan uit dat je op je 18de met zekerheid weet dat je regisseur of zo wil worden. Dat is totaal krankzinnig. Je moet jonge mensen de tijd geven om dat uit te zoeken. Ik heb zelf eerst twee jaar in de Koninklijke Bibliotheek gewerkt.’

‘HOE LANG KAN HUMO TEGELIJK MET DE WEEKENBIJLAGE VAN DE MORGEN BLIJVEN BESTAAN?’

Hoe ben je dan bij de RTBf en het programma 'Strip-Tease' terechtgekomen?

‘Ik was aan de universiteit actief in de punkbeweging en zat ook in een punkgroep, Lavvi Ebbel. Zo kwam ik in aanraking met de media. Bij de RTBf was er toen belangstelling voor wat er zich in Vlaanderen afspeelde en daarom zochten ze daar Nederlandstalige medewerkers voor een nieuw reportageprogramma, *Strip-Tease*. Daar heb ik het vak echt geleerd. Ik had toen wel al een beetje ervaring: samen met Marcel Vanthilt had ik voor de VPRO een reeks grappige programma’s mogen maken. We konden onze onderwerpen ook zelf uitwerken. Als ik vandaag naar reportages kijk, voel ik de inmenging van de eindredacteur, die nu een soort bewaarder van een format en een manier van werken is. Je merkt vaak dat regisseurs in een keurslijf werken.’

Hoe ben je van 'Strip-Tease' toen in de politiek beland, bij Agalev?

‘Door een conflict met de VRT in 1997. Ik had in *Humo* op licht ironische wijze iets gezegd over Bert De Graeve, die net bij de VRT was begonnen. Hij heeft tegen mij een *Berufsverbot* uitgevaardigd en ik was mijn broodwinning kwijt. Al die angsthazen bij de VRT hebben daar niets tegenin durven brengen. Ik gaf

wel al wat les aan het RITS en was ook lid van Agalev en Ecolo. In 1999 heeft de partij aan mij en aan Patsy Sörensen gevraagd om de Europese lijst te trekken. Wij hadden eerst niet genoeg stemmen, maar net voor de verkiezingen brak de dioxinecrisis uit en dat heeft zo’n *boost* gegeven aan Agalev dat ik in 1999 Europees parlamentslid werd. In 2002 heb ik mijn ontslag gegeven om intendant te worden van het pas opgerichte Vlaams Audiovisueel Fonds, om na mijn ontslag daar voor enkele jaren terug te keren naar de politiek.’

Ben je na 11 jaar in de politiek niet eerder een politicus dan een journalist?

‘O nee, ik ben veeleer een journalist en een schrijver, zelfs na al die jaren in de politiek. Je kunt ook als niet-politicus aan politiek doen. Ik heb in de mate van het mogelijke mijn politiek werk redelijk goed gedaan, maar heb geen zin om daar ooit terug in te stappen. *Been there, done that*. Bovendien ken ik de Brusselse manier van ‘aan politiek doen’ en weet ik dat ik me te zwaar zou ergeren aan de mentaliteit van politici voor wie eigenbelang primeert. Je kunt trouwens journalistiek en politiek niet combineren. Ik had veel problemen binnen mijn partij omdat ik tijdens mijn laatste mandaat columns schreef die niet strookten met de politieke lijn van Groen. Dat zorgde voor hevige conflicten, zeker met de vorige voorzitter Wouter Van Besien — niet direct de meest communicatieve mens die ik ken, ik wens de Antwerpenaren er veel succes mee! Vele jaren nadien heb ik in *De Standaard* een stuk geschreven over wat ik ook in Vorst zag gebeuren en dat heeft mijn leven veranderd.’

In welke zin?

‘Kennelijk sprak ik toen te openlijk over multiculturele problemen en de opkomst van de islamisering. Ik heb wel een duizendtal mails gekregen van mensen die mij bedankten omdat ik vanuit een links perspectief daarover durfde schrijven. De lokale politici lieten de situatie verrotten en wilden niet zien dat een wijk in een getto veranderde waar boekenwinkels extremistische geschriften verkopen en waar vrouwen worden uitgemaakt voor hoer als ze in een

rok aan de bushalte staan. Links heeft dat veronachtzaamd omdat het niet rijmt met haar ideologie. Daarom moeten zeker journalisten onbevooroordeeld nieuwsgierig zijn en mensen niet corrigeren of veroordelen als ze iets zeggen dat niet in hun kraam te pas komt, want het zijn symptomen van reëel ongenoegen.'

Vind je dat ze dan toegeven aan de zogenaamde 'politieke correctheid'?

'Ja, en dat is erg spijtig. Journalisten die zich om een of andere reden inhouden om een vraag te stellen, zijn echt heel verkeerd bezig. Ik laat me nooit leiden door dogma's of politieke overwegingen, terwijl dat vandaag steeds vaker doorweegt. Ik denk dat veel politiek-correct denkende journalisten volledig

verlamd worden door kritiek van minderheden, hoe onzinnig die ook is. Dat heeft te maken met een aan linkerzijde vaak voorkomend en onbepaald schuldgevoel over alles wat fout loopt in de wereld en waar wij verantwoordelijk voor zouden zijn. Ze houden te veel rekening met allerlei 'gevoeligheden' en je krijgt een soort dictatuur van heel veel minderheden die allemaal vinden dat je over bepaalde dingen moet zwijgen, sterker nog, dat je zelfs je houding tegenover een godsdienst moet aanpassen. Het hele discours ter verdediging van de islam is krankzinnig. Vervang 'islam' door 'katholicisme' en dan zijn ze tegen die retrograde stellingen. De grote vergissing van links is dat ze de negatieve invloed van de godsdienst compleet onderschat. Mensen uit theocratieën weten

niet wat democratie, scheiding van kerk en staat en gelijkheid van man en vrouw betekenen. Dat levert spanningen op en daar moet je het juist durven over hebben. Je bent absoluut geen racist als je oog en oor hebt voor de moeilijkheden die daarmee gepaard gaan.'

'Misschien moet er een commissie worden opgericht met de ideologische zuiverheid die ons erfgoed trefzeker uitzuivert van alles wat refereert aan periodes uit het verleden en een deel van de bevolking tegen de borst stoot', schreef je ironisch.

'Je voelt dat het heel moeilijk is om in bepaalde journalistieke kringen nog scherpe vragen te stellen. Als Dyab Abou Jahjah samen met de Gentse advocate Meryem Kaçar zijn migrantenpartij voorstelt in *De Morgen*, lees je weinig kritische vragen over het feit dat ze beide Erdogan-aanhangers zijn of over het afwijzen van de evolutietheorie. Je moet die mensen daarmee en met veel andere heikele punten confronteren, toch? Maar Jahjah mocht wel columns schrijven in *De Standaard*, waarin hij zeer homofobe en antisemitische uitspraken deed. Dat wordt in Vlaanderen niet afgestraft. Ik vind de verslaggeving soms op iets anders lijken dan journalistiek, maar het heeft minder met ideologie dan met een gebrek aan kwaliteit te maken. Men beheerst de essentiële regels van de journalistiek niet meer, men is niet objectief genoeg, men durft niet doorvragen om dingen te doorprikken. Journalisten laten zich gemakkelijk inpakken omdat het hun aan lef ontbreekt.'

De eerste single van Lavvi Ebbel opende met 'It's 1981, and the world is getting worse every day'. Ben je een pessimist?

'Ik zou op mijn grafsteen graag zien staan *Het was niet gemakkelijk*. Het leven is toch een beetje een strijd waarbij je je soms afvraagt: *oh boy*, waarom overkomt mij dit? Mijn lijfspreuk is wel: *luctor sed emergo*, ik vecht, ik verdrink bijna, maar ik overwin. Ik denk wel vaak: had ik dat geweten toen ik 20 was, zou ik toch andere keuzes gemaakt hebben. Alleen kun je niet opnieuw beginnen.'

'Journalisten moeten onbevooroordeeld nieuwsgierig zijn en mensen niet corrigeren of veroordelen als ze iets zeggen dat niet in hun kraam past.' © Foto's PN

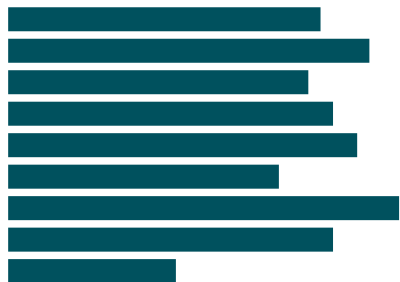
Wet tegen 'hatespeech':

of alibi voor censuur?

Kan de wetgever soelaas bieden tegen *fake news* en *hatespeech* op sociale media? Of moeten we toch maar blijven rekenen op de goede wil en daadkracht van Facebook, Twitter & Co. zelf? Een analyse aan de hand van de recente Duitse wet.

CHARLOTTE MICHILS

Sinds 1 januari is in Duitsland de *Netzwerkdurchsetzungsgesetz*, kortweg NetzDG, van kracht. Die wet verplicht sociale media om snel op te treden tegen de wildgroei van haatberichten. Daarbij gelden twee snelheden: berichten die onmiskenbaar illegaal zijn, moeten binnen de 24 uur worden verwijderd. In twijfelgevallen is er meer tijd: dan hebben Facebook, Twitter, Instagram en Co. een week om te reageren. Niet optreden is niet aan te raden: er hangen sociale media boetes van 500.000 euro tot vijf miljoen euro boven het hoofd.

Ook andere Europese landen zien brood in een regelgevend kader tegen

hatespeech en bij uitbreiding nepnieuws op sociale media. In zijn nieuwjaarsboodschap gaf de Franse president Macron aan een wet te willen tegen *fake news* op Facebook & Co. Van haar kant richtte de Europese Commissie zopas een expertengroep op die zich moet buigen over een geharmoniseerde aanpak voor meer geloofwaardigheid van online informatiebronnen. Volgens de Commissie verdient het probleem een niet-gefragmenteerde reactie. Al in 2008 was er een Kaderbesluit van de Raad om de verspreiding van online haatberichten tegen te gaan met nationale wetgeving.

HET DUITSE MODEL

De Duitse wet geldt specifiek voor sociale netwerken met meer dan twee miljoen geregistreerde bezoekers in Duitsland. De kleinere netwerken ontspringen dus de dans en zijn niet onderworpen aan de nieuwe regelgeving. De wet verwijst naar het Duitse strafwetboek voor de omschrijving van illegale content.

Als iemand een schending van de vrijheid van meningsuiting aanvoert, zal een onafhankelijke rechter zich daarover buigen. Verhaal tegen een negatieve beslissing is niet mogelijk. Een bericht dat fout werd geïnterpreteerd en vervolgens onterecht verwijderd, wordt dus niet teruggezet. Dergelijke verwijderingen gestoeld op foutieve interpretatie komen nochtans voor. Zo moest Twitter Duitsland tweets schrappen van het satirische tijdschrift Titanic. Voor velen was dat het ultieme bewijs dat de wet niet functioneert en de vrijheid van meningsuiting bedreigt.

Het belet niet dat berichten op sociale media ook nog altijd via andere mechanismes kunnen worden geblokkeerd, zonder een beroep op de Duitse wet. In 2016 ondertekenden Facebook, YouTube, Twitter en Microsoft al een Europese gedragscode tegen haatberichten. In overeenstemming met die gedragscode bieden die sociale media ook andere feedbackopties. Zo kan een bericht als spam of 'voor mij niet interessant' worden aangevinkt, of nog het label

‘gewelddadig’ of ‘niet-toegelaten verkoop’ krijgen. De lezer wikt, en het online platform beschikt.

OPPOSITIE UIT ALLE HOEKEN

De oppositie tegen de nieuwe wet komt uit alle hoeken: politici, journalisten, advocaten... Een luide tegenstem is die van David Kaye, speciale rapporteur van de Verenigde Naties met betrekking tot de vrijheid van meningsuiting. Volgens hem zullen sociale netwerksites – mede door de krappe deadlines – weinig aan het toeval overlaten. ‘Als er een klacht is tegen een post, ga je die, als bedrijf dat boetes en een slecht imago wil vermijden, gewoon verwijderen’, aldus Kaye. Volgens hem zal de wet gewoon tot meer censuur leiden.

[REDACTED]

De Duitse journalistenbond DJV deelt de kritiek. DJV erkent dat het belangrijk is om te kunnen optreden tegen de wildgroei van hatespeech en fake news op sociale media, maar beklemtoont dat het om een gezamenlijk verantwoordelijkheid gaat. Mediawijsheid en wederwoord zijn daarbij sleutelbegrippen.

De DJV plaatst tot slot vraagtekens bij een louter nationale aanpak, aangezien het probleem overduidelijk internationaal van karakter is.

BOEMERANG

In België lijkt een specifieke wet tegen nepnieuws of hatespeech op sociale media er niet meteen aan te komen. Onlangs nog liet minister van Justitie Koen Geens (CD&V) verstaan dat hij niet staat te springen om een wet in te voeren naar Duits of Frans model. De risico’s voor de vrijheid van informatie en de persvrijheid zijn aanzienlijk, aldus Geens. Bovendien is de vrijheid van

meningsuiting sowieso al begrensd: een boodschap verspreiden met als doel om anderen aan te zetten tot haat, geweld of discriminatie, is strafbaar.

[REDACTED]

Bij Unia, de onafhankelijke openbare instelling die discriminatie bestrijdt en gelijke kansen bevordert, is een praktijk gegroeid van samenwerken met Facebook en Twitter om haatberichten aan te pakken. Zo werd afgesproken met Facebook om strafbare publicaties binnen de 24 uur na melding te verwijderen. Als dat niet gebeurt, wordt er contact opgenomen met Facebook om het waarom te achterhalen. Met Twitter werd een gelijkaardige afspraak gemaakt.

[REDACTED]

De discussie over de wenselijkheid van een wet als de Duitse, doet denken aan het debat bij de invoering van de antidiscriminatiewetten. Ook toen wilde men een tool in handen krijgen om te kunnen optreden tegen opruiende pamfletten en brochures. En ook toen was men zich goed bewust van het delicate van zo’n oefening. Vandaag blijft de grote uitdaging om een wet die meer verdraagzaamheid in de samenleving beoogt, niet als een boemerang te laten terugkomen in de vorm van een werktuig dat de vrijheid van meningsuiting hypothekeert.

Charlotte Michils nieuwe adviseur

Op het VVJ-secretariaat is een nieuwe adviseur aan het werk: Charlotte Michils. Ze volgt straks Ivan Declercq op, die met pensioen gaat. Charlotte heeft een verleden in de kunstensector, en werkt zich momenteel volop in in de vele thema’s waarmee de VVJ en haar leden te maken krijgen. Met de personeelsswissel blijft de service aan freelancejournalisten verzekerd.

Tot eind februari loopt Charlotte ‘dubbel’ met Ivan, van wie ze op 1 maart definitief de fakkel overneemt.

Bo Van Spilbeek blijft VTM-journalist

Bo Van Spilbeek (58), tot eind januari nog Boudewijn, blijft voor VTM Nieuws werken. Dat heeft de hoofdredactie gezegd. Tijdens de transformatie van man naar vrouw gaat Bo wel achter de schermen werken, maar daarna keert ze gewoon terug als reporter en schermgezicht. Bij talloze collega’s heerst grote waardering voor de moedige coming-out van Van Spilbeek en de opstelling van VTM. Een kleine twintig jaar geleden outte ook al een andere VTM-journalist zich als transseksueel: Gert Slegers werd toen Estelle Slegers. Zij werkt intussen niet langer voor VTM.

Kwinten Rummens geeft tips voor online privacy

Freelancejournalist Kwinten Rummens (25) geeft eind deze maand een lezing in Mechelen over hoe je je als journalist online kan beveiligen. Je leert er verschillende technieken en apps kennen om gegevens op jouw laptop en smartphone privé te houden. De workshop vindt plaats op maandag 26 februari 2018 van 19.00 tot 22.00 uur op campus De Vest van Thomas More Mechelen. Inschrijven kan op de website van de VVOJ.

FOTOROL

Een beroepsfotograaf kiest
een bijzondere foto van een collega,
en geeft de rol door.

FILIP CLAUS kiest een foto van
PATRICK DE SPIEGELAERE

Tien jaar geleden overleed Patrick, veel te jong. Dit werd onlangs met veel toeters en bellen en mooie foto's herdacht in Maldegem, zijn geboortedorp.

Mooie foto's maken kon hij als geen ander. Hij zette persfotografie op een nieuw spoor. Hij maakte foto's waar je een lidwoord voor kon zetten: *een De Spiegelaere*, zoals Piet Piryns het verwoordde. De lijntjes rond het gebeuren inkleuren kon hij goed. Hij was een meester in de andere kant opkijken. 'Patrick maakte geen foto's maar beelden, en om ze vorm te geven, gebruikte hij stukjes werkelijkheid', schreef Piet over Patrick.

Daarom koos ik voor deze rubriek deze typische foto.

Destijds werkten we tezamen voor *De Morgen*. Een tiental jaar lang deelden we een lach en een traan in dezelfde donkere kamer. Hij had weekenddienst en als opdracht de Autoloze Zondag in Brussel. Hij was niet verder geraakt dan Groot-Bijgaarden en kwam fluitend de redactie binnen. Zijn opdracht zat erop. Een De Spiegelaere ten voeten uit.

In het volgende nummer kiest **JAMES ARTHUR** een favoriete foto.

Privacyregels dreigen vrije

Voor journalisten die be-
gaan zijn met hun vak is
het de komende maanden
goed opletten. Nieuwe
Europese en Belgische
wetgeving dreigt een
loodzware hypotheek te
leggen op hun mogelijk-
heden om informatie te
verzamelen, te verwerken
en bij te houden.

POL DELTOUR

Alles begint met een Europese
Verordening van 2016 die burgers
beter wil beschermen tegen de
verwerking van hun persoonsgege-
vens door overheden, bedrijven en
andere organisaties. De Algemene
Verordening Gegevensbescherming
(AVG) bevat voor instanties die
gegevens bijhouden een pak meer
plichten, en voor burgers een pak
meer rechten dan tot nu in Europese
en Belgische privacywetgeving waren
opgenomen. Zo moeten databankbe-
heerders allerlei engagementen
opnemen inzake informatie, registra-
tie en beveiliging. Burgers van hun
kant krijgen aanzienlijke mogelijkhe-

den tot inzage, correctie en wissing
van hun gegevens in een databank.
De AVG heeft directe werking in de
EU-lidstaten, en dit – onherroepelijk
– vanaf 25 mei eerstkomend.

BELEMMERINGEN

Het punt is dat ook redacties en
journalisten onder de AVG vallen.
Die is immers toepasselijk op alle
professionele verwerkingen van
persoonsgegevens; enkel louter
persoonlijke of huishoudelijke
verwerkingen vallen er niet onder. En
dus is het voor journalisten en
redacties essentieel dat de AVG voor
hen geen belemmeringen en verplich-

Enkele knelpunten

Artikelen 6, 7 en 8 AVG bepalen
twee soorten van gegevensverwer-
king: met toestemming of zonder. In
het laatste geval moeten er 'gerecht-
vaardigde belangen' spelen. Het
Belgische voorontwerp van wet
bepaalt uitdrukkelijk dat journalistiek
werk onder dat laatste valt. Journalisten
hebben met andere
woorden niet de toestemming van
iemand nodig om er journalistiek
mee aan de slag te gaan.
Anderzijds blijft een **gegevens-
verzameling met toestemming**
dus mogelijk, denk aan een inter-
view. Formeel gezien blijft de
journalist in dat geval onderworpen
aan strenge voorwaarden, en kan de
betrokkene zijn toestemming zelfs te
allen tijde intrekken. Voor journalis-
ten is dat onbegonnen werk. De
AVBB blijft dan ook aandringen op
een schrapping van de artikelen 7 en
8 AVG voor journalistiek werk.

Artikel 9 AVG omvat een principi-
eel **verbod op de verwerking
van bijzondere persoonsge-
gegevens**, zoals ras, etnische afkomst,
politieke opvattingen of levensbe-
schouwelijke overtuigingen,
gegevens over seksuele gerichtheid,
gezondheidsgegevens... In **artikel
10** wordt bepaald dat de **verwer-
king van strafrechtelijke
persoonsgegevens** enkel mag

onder toezicht van de overheid.
Het Belgische voorontwerp van wet
regelt voor journalisten een afwij-
king voor zover deze gegevens
publiek zijn gemaakt door de betrok-
kene of in nauw verband staan met
het publieke karakter van de
betrokkene of het feit waarin die
persoon betrokken is.
Voor de AVBB is deze bepaling te
onduidelijk, ze vraagt voor journalis-
ten een onbeperkte afwijking op arti-
kel 9 en 10.

Artikel 15 AVG omvat een **recht
van inzage** voor elke betrokkene
in de persoonsgegevens die iemand
professioneel van hem bijhoudt. Dat
inzagerecht betreft de verwerkings-
doeleinden, de soorten persoonsge-
gegevens en dies meer. Wanneer de
persoonsgegevens niet bij de
betrokkene zelf worden ingezameld,
moet die ook inzage kunnen krijgen
in alle beschikbare informatie over
de bron van die gegevens.
Het Belgische voorontwerp van wet
beoogt voor journalisten een
uitzondering, maar op dit ogenblik
is onduidelijk hoe ver die precies
reikt. Het betekent dat redacties en
journalisten nog altijd het risico
lopen dat iemand hen inzage komt
vragen van de informatie die ze over
hem of haar zouden bijhouden.

Artikel 16 AVG omvat een **recht
op rectificatie** voor elkeen die
verneemt dat over hem/haar onjuiste
persoonsgegevens worden bijgehou-
den. Het Belgische voorontwerp van
wet maakt hierop voor journalisten
een uitzondering voor zover een
publicatie in het gedrang zou
worden gebracht en de betrokkene
het recht heeft om na publicatie een
rechtzetting te vragen.
Deze formulering houdt de deur
open voor allerlei ongepaste claims
van personen tegen redacties en
journalisten. Voor de AVBB moet
artikel 16 AVG kort en goed buiten
toepassing worden verklaard voor
journalisten.

Artikel 18 AVG bepaalt dat
iemand kan verzoeken om een
beperking van de verwerking
van zijn persoonsgegevens. Ook hier
bepaalt het voorontwerp van
Belgische uitvoeringswet een
afwijking voor journalisten, maar
enkel voor zover dit een publicatie in
het gedrang zou brengen.
Weeral een vage formulering, die de
deur open zet voor ongepaste
vorderingen tegen redacties en
journalisten. Ook hier pleit de
AVBB dan ook voor een onvoor-
waardelijke uitzondering voor
journalistiek werk.

journalistiek te nekken

tingen met zich meebrengt die het journalistieke werk onmogelijk dreigen te maken.

De AVG zelf heeft met deze journalistieke noden tot op zekere hoogte al rekening gehouden. Diverse AVG-bepalingen, zoals een 'recht op vergeten', worden voor journalistiek werk buiten toepassing verklaard. Even belangrijk is artikel 85 van de Verordening, dat aan de nationale overheden in de EU expliciet oplegt om de opgelegde privacyregels verder in overeenstemming te brengen met de vrijheid van meningsuiting en van informatie, 'met inbegrip van journalistieke uitdrukkingvormen'.

Aan de Belgische wetgever komt het bijgevolg toe voor journalistiek aanvullende afwijkingen op de AVG te bepalen. Laat dat nu net zijn waar de schoen nu stevig knelt.

CENSUURVERBOD

Een federale interkabinettenwerkgroep (IKW), geleid door staatssecretaris voor Privacy Philippe De Backer (Open Vld), besteedt in een voorontwerp van wet wel degelijk aandacht aan journalistieke noodwendigheden, maar tot dusver onvoldoende. De AVBB ging hierover alvast in overleg met de federale IKW. Het recentste voorontwerp van wet verwijst wel

herhaaldelijk naar enkele basisprincipes inzake persvrijheid, met name het censuurverbod in artikel 25 van de Grondwet en de wet van 2005 op de bescherming van de journalistieke bronnen. Dat gebeurt alleen heel fragmentarisch, en het eindresultaat blijft dat journalisten nog altijd aan een pak formaliteiten en verplichtingen onderworpen blijven. De VVJ/AVBB vraagt de Belgische wetgever dan ook om voor journalisten meer algemene afwijkingen op de AVG te bepalen. Daarmee zou ze op één lijn zitten met de Nederlandse wetgever, die voor journalistiek werk een pak meer vrijstellingen voorbehoudt.

Artikel 19 AVG verplicht elke houder van persoonsgegevens om, **bij rectificatie of beperking van de verwerking, dit expliciet te melden** aan elke betrokkene. Een bizarre administratieve verplichting, die journalisten heel wat kopbrekens en ellende dreigt te bezorgen. De AVBB pleit ervoor dit artikel helemaal buiten werking te stellen voor journalisten.

Artikel 20 AVG bepaalt dat iemand die met toestemming persoonsgegevens heeft verstrekt, het recht heeft om daarvan steeds een **'gestructureerde, gangbare en machineleesbare' versie te verkrijgen**. Desgewenst kan men die gegevens ook overdragen naar iemand anders. Voor journalisten een totaal onwerkbaar bepaling, die dan ook formeel aan de lijst van journalistieke uitzonderingen moet worden toegevoegd.

Artikel 22 voert het recht in om zich te **verzetten tegen louter geautomatiseerde verwerkingen, inclusief profileringen**, voor zover dit individuele gevolgen kan hebben. Eens te meer een voor de journalistiek zeer gevaarlijke bepaling, die – in tegenstelling tot wat de regering

momenteel beoogt – voor journalistiek werk helemaal moet geschrapt.

Hoofdstuk IV AVG omvat een pak **administratieve verplichtingen** voor verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers. Zij moeten een register bijhouden van hun verwerkingsactiviteiten, voldoende beveiliging van bijgehouden persoonsgegevens regelen, een 'gegevensbeschermingseffectbeoordeling' organiseren en dies meer. Het is nauwelijks voor te stellen dat redacties en journalisten aan deze verplichtingen zouden worden onderworpen. Het voorontwerp van Belgische wet houdt weliswaar slechts minimale en fragmentarische afwijkingen in voor journalistiek werk. De AVBB blijft erop aandringen dat journalisten veel meer uitzonderingen verkrijgen.

Eenzelfde bedenking geldt voor **hoofdstuk V AVG**, dat de organisatie en werking van de nationale toezichthoudende autoriteit regelt – bij ons **de Privacycommissie**. Ook hier bevat het voorontwerp van Belgische wet maar een beperkte afwijking voor journalisten: de Privacycommissie zou haar onderzoeksbevoegdheden wel degelijk kunnen inzetten tegen een redactie of journalist. Ook dit laat de deur naar on gepaste inmenging in journalistiek werk te wijd open staan.

(H)AP(P)KLARE VRAGEN AAN 'DE TIJD'-AANWINST THOMAS SMOLDERS

© Koen Broos

'Internet is een middel, geen eindpunt'

Op 1 februari ging Thomas Smolders (25) aan de slag als technologiejournalist bij 'De Tijd'. Smolders is een blogger en socialemediaexpert over wie online heel wat bijeen valt te schrapen. Maar klopt al die info nog? En wat zit er achter die bijnaam, die foto's, die posts? Een socialemediainterview leek ons de ideale manier om kennis te maken.

PIET DE LOOF

Jouw digitale pseudoniem is 'Ljosmyndun'. Was 'Valokuvaus' niet logischer geweest?

(Ljosmyndun is IJslands voor 'fotografie'. Thomas ging voor Erasmus echter studeren in Tampere, Finland. Valokuvaus is het Finse woord.)

'Dat pseudoniem dateert nog van vóór ik in Finland woonde. Volgens mij heb ik dat alter ego aangenomen toen ik 18 was en ik op zoek was naar een nieuwe naam voor mijn Tumblr-account. Op dat moment was ik nog vastberaden om fotograaf te worden, maar moest ik van mijn ouders eerst een universitaire opleiding volgen. Op Google Translate heb ik 'fotografie' dan maar in het IJslands laten vertalen, omdat iedereen in die tijd fan was van Sigur Rós. Eigenlijk is de schrijfwijze van Ljosmyndun niet helemaal juist — er moet nog een accent op — maar op sommige sociale media gaat dat niet.'

Wat doe je (nu nog) met fotografie, behalve een account op Instagram?

'Helaas veel te weinig! Mijn camera is te zwaar om elke dag mee te zeulen, maar ik hoop weer meer tijd vrij te kunnen maken om te fotograferen.'

Van Instagram gesproken: wat doet Pepijn eigenlijk in Brazilië?

(Op Instagram kon je het bezoek aan een goede vriend in Brazilië volgen. De genaamde Pepijn werkt er voor een start-up.)

'Pepijn is een ex-collega en zonder twijfel de slimste persoon die ik ken. Toen hij bij Blendle vertrok,

voelde hij uit welke bedrijven programmeren in een taal die hij uitdagend vindt, waarna hij aan de slag ging als data-analist bij een financiële start-up in Sao Paulo. Ik probeer hem jaarlijks te bezoeken om terug te blikken op het voorbije jaar.'

Je bent op zowat elk socialemediakanaal te vinden. Welke worden belangrijk bij jouw werk als journalist?

(Thomas startte op 1 februari als technologiejournalist bij De Tijd.)

'Zoals elke journalist zal dat voornamelijk Twitter zijn. Ik heb diverse lijstjes — sommige publiek, sommige verborgen — van accounts die ik niet volg maar die ik thematisch heb gesorteerd. Op die manier is het een pak makkelijker om nieuws te vinden.'

Gebruik je vaak Reddit voor research?

(We vonden er een recente vraag van Thomas over USDT/Tether, een cryptocurrency à la Bitcoin maar ook weer niet.)

'(Te) veel journalisten zien Reddit als een bron van informatie, maar daarvoor is het niet overzichtelijk genoeg. Het is wel een prima — en onderbenut — kanaal om stukken te delen. Reddit gebruik ik vooral om nieuwe memes te ontdekken, gesprekken over cryptocurrencies te volgen of vragen te stellen tijdens een AMA (een Ask Me Anything, waarbij je een bekend persoon alles mag vragen).'

Welke recente aflevering van jouw blog 'Thomas & Friends' lokte de meeste bezoekers?

(In zijn tweewekelijkse nieuwsbrief interviewt Thomas iemand die hem intrigeert, onlangs was dat bijvoorbeeld kardinaal De Kesel.)

'Het aantal lezers van m'n nieuwsbrief stijgt bij iedere editie en de opening rate zit altijd min of meer op hetzelfde percentage, dus mijn meest recente nieuwsbrief is per definitie ook degene die het meest gelezen is. Enkele maanden geleden interviewde ik een meisje dat na een ongeval in een rolstoel belandde en nu een bucket list heeft van dingen die ze wil uitvoeren. Op die nieuwsbrief heb ik de meeste reacties gekregen.'

Gaat het intussen al beter met de, volgens jou, 'ondraaglijke lichtheid' van de online journalistiek?

(In een opiniestuk van 2012 liet Thomas zich kritisch uit over de nieuwssite van De Standaard.)

'Gelukkig wel! Nieuwssites hebben de afgelopen jaren gelukkig ingezien dat het niet duurzaam was om puur voor clickbait te gaan. Toch denk ik dat er nog een pak onbenutte mogelijkheden zijn om sociale media te gebruiken om in dialoog te gaan met je lezers. Journalisten moeten leren om het internet niet als eindpunt, maar als middel te zien.'

Komt het nog goed met Blendle?

(Thomas werkte een tijdlang in Amsterdam voor Blendle, dat de voorbije maanden in zwaar weer zat met o.a. het vertrek van de mede-oprichter.)

Ik hoop het, omdat Blendle een aanvulling op de bestaande

nieuwskanalen is. Er valt heel wat over het platform te zeggen, maar het is een uniek experiment dat uitgeverijen alleszins veel heeft bijgeleerd en hen wakkerschudt. Anderzijds begrijp ik wel waarom sommigen er schrik van hebben of zelf met een gelijksoortig project beginnen.'

Woon je nog in Amsterdam? *(Volgens Facebook wel.)*

'Mijn liefde voor Amsterdam is een *running gag*. Zelfs nu ik er niet meer woon, ben ik er zo vaak ik kan. Ooit verhuis ik weer naar Nederland, maar tot het zover is laat ik dat gewoon zo op Facebook staan. Niet alles wat je op het internet leest is waar!

Zou je nu nog de term 'afvoerputje' gebruiken?

(Eind 2013 schreef Thomas een kritische blog over zijn opleiding Communicatiewetenschappen aan de UGent, het 'afvoerputje' van de unief. Hij bekelde vooral dat er te weinige digitale en praktische vaardigheden werden ontwikkeld.)

'Die hele discussie na de blogpost die ik over mijn studie schreef, heeft me heel wat bijgeleerd over hoe de media werken. Eén woord uit de kop werd opgeblazen, waarna het enkel nog daarover ging en niet langer over de inhoud. Ik blijf nog steeds staan achter wat er in de blogpost zelf staat: de richting communicatiewetenschappen was helaas ver onder het niveau van wat ik van een universiteit verwacht. Mijn zus studeert voor burgerlijk ingenieur, mijn broer voor handelsingenieur en als ik hun cursussen zie, besef ik hoeveel potentieel een écht zware studie communicatiewetenschappen zou kunnen zijn. De media zijn een fantastisch onderzoeksdomein en toch wordt er aan de universiteit zo licht overgegaan.'

Wat schreef je over auteur Nina Polak dat niet op Wikipedia mocht?

(Wie googelt op Ljosmyndun vindt een geautomatiseerd Wikipedia-bericht terug waarin wordt gemeld dat zijn bijdrage over schrijfster Nina Polak niet geschikt is.)

'Ik had een artikel over haar aangemaakt omdat ik haar een interessante schrijfster vond, maar blijkbaar dacht een moderator bij Wikipedia daar anders over en hebben ze het stuk verwijderd.'

Je bent duidelijk een lezer, maar 'La Superba' is jouw ding niet. Hoe komt het?

(Volgens GoodReads zit Thomas al een maand verstrikt in het boek van Ilya Leonard Pfeiffer.)

'Dit jaar ben ik van plan om 30 boeken te lezen. De eerste week ging het extreem goed en las ik acht boeken, maar *La Superba* heeft me uit m'n ritme gehaald omdat het boek voorlopig maar wat kabbelt zonder dat er een echt verhaal in zit.'

Waarom voel je je verwant met Remy Danton?

(Een personage uit de Netflix-serie House of Cards.)

'Ik vind de politieke wereld zéér interessant. Twee jaar geleden heb ik de Amerikaanse verkiezingen achter de schermen meegemaakt en zag ik de machinerie die erbij komt kijken. Er is op vlak van campagne voeren nog heel wat mogelijk in Vlaanderen. Remy Danton vond ik vooral boeiend als Chief of Staff.'

Kan je zeggen wie in 2007 het Eurovisie Songfestival won zonder te googelen?

(Op de website van het communicatiebureau DIFT, waar Thomas tot voor kort werkte, wordt hij geroemd als de man die alle winnaars van de voorbije 15 jaar uit het hoofd kent.)

'Ik twijfel tussen Lordi en Maria Serovic — die laatste spreek ik altijd zo uit maar ik ben niet zeker of dat de juiste schrijfwijze is. *(Het is Serifovic, red.)* Zij wordt altijd over het hoofd gezien omdat ze eigenlijk best onopvallend was.'

Sinead O'Connor? Echt?

(Hij voorspelt hevige emoties bij het afscheid van DIFT.)

'Mijn collega's in mijn huidige job hebben een afspeellijst vol droevige muziek gemaakt om m'n afscheid te 'vieren' en iemand vond het een briljant plan om Sinead O'Connor daaraan toe te voegen.'

Wat wil je nog doen tegen 29 mei?

(Rond die dag wordt zijn eerste kind geboren.)

'Vader worden is iets wat ik al m'n hele leven van plan was, dus van mij mag het gerust al 29 mei zijn! Mijn leven gaat niet stoppen na die dag. Integendeel.'

Waarom gebruik je nog een Hotmail-adres?

(Is Gmail dan niet overal, zeker bij een digitalmediaman?)

'Toen ik 12 was, had ik gelukkig een moeder die naast me stond toen ik mijn eerste mailadres aanmaakte. Zij was zo nuchter om mij aan te raden een gewoner mailadres te kiezen dan thomaske_92@hotmail.com. Intussen is dat mailadres een van de belangrijkste constanten in mijn leven.'

DOSSIER 2017/18**CHEMIE-EXPERT MONSANTO****KLAGER:** MARTENS**TEGEN:** *DE STANDAARD***UITSPRAAK:** DE KLACHT IS ONGEGROND**FEITEN**

Het artikel gaat over chemiebedrijf Monsanto, dat volgens de journalisten zelf wetenschappelijke studies schreef en dan 'ge-loofwaardige' wetenschappers zocht om hun naam eronder te zetten, om zo te voorkomen dat de onkruidverdelger glyfosaat verboden zou worden. Volgens het artikel speelde de Belg Mark Martens een belangrijke rol in die praktijken. Hij haalde de befaamde professor Parry aan boord, maar die zijn rapport bleek kritischer voor glyfosaat dan Monsanto had gehoopt. De journalisten baseren zich op intern mailverkeer van Monsanto dat in het kader van een rechtszaak in de VS openbaar werd gemaakt.

KLACHT

Klager noemt het verhaal uit de lucht gegrepen en zegt dat de journalisten selectief een aantal mails hebben geplukt uit 10 miljoen mails en andere documenten. Geen enkele van de geciteerde mails is van hem. Het is een kwaadwillige selectie om te beschadigen. Klager beklemtoont zijn onafhankelijkheid als wetenschapper en noemt zijn activiteiten in verband met glyfosaat rechtmatig. Hij heeft onafhankelijk advies gevraagd aan professor Parry en meer niet. Dat had niets te maken met manipulatie of beïnvloeding van ingehuurde experts. De externe experts van Monsanto werden niet beïnvloed en zijn niet beïnvloedbaar en er was geen sprake van ghostwriting.

Klager is boos over de term 'lobbyist'. Hij bezorgde als vertegenwoordiger van de Europese associatie van chemiebedrijven private informatie van de industrie aan de EU-commissie over klassering van gevaarlijke chemische stoffen, maar dat is geen lobbying. De passage over zijn curriculum vitae is denigrerend en spottend. De reactie van de woordvoerder van Monsanto is niet correct weergegeven, hoewel die voldoende was om het hele artikel af te voeren. Ook klager zelf heeft geen loyale kans op wederhoor gekregen. De journalisten hebben hem gecontacteerd, maar hij mocht vanwege de gerechtelijke procedure in de VS niets zeggen. Nadat zijn echtgenote gemeld had dat klager niet wou reageren, dacht hij dat de zaak afgesloten was. Na publicatie heeft klager wederwoord gevraagd en gekregen, maar dat is deels tendentieuze gepubliceerd. Ten slotte zijn de privacy en menselijke waardigheid geschonden, omdat de krant klager met naam en toenaam heeft genoemd en zijn foto heeft gepubliceerd.

VERWEER

De Standaard zegt dat de artikels een beeld schetsen van hoe Monsanto intern werkt. De journalisten hebben daarvoor honderden pagina's mails en documenten onderzocht. Het artikel gaat niet over verdoezeling van wetenschappelijke gegevens door klager, maar over de bedrijfscultuur en de manier om glyfosaat maximaal te verdedigen.

De gepubliceerde mails zijn echt en de krant geeft de verzenders en ontvangers ervan duidelijk aan. De paragraaf over professor Parry is correct. Parry was kritischer dan Monsanto had gehoopt, zelfs in die mate dat binnen het bedrijf de vraag rees waarom klager hem had ingeschakeld. Hetzelfde geldt voor de passage over ghostwriting. De suggestie om binnen Monsanto zelf artikels te schrijven en door externen te laten ondertekenen, blijkt uit de

interne mails. Het artikel uit geen ongegronde verdachtmakingen of beschuldigingen tegen klager. Het schetst hem als tussenpersoon, maar beschuldigt hem niet van manipulatie of vervalsing van wetenschappelijke gegevens. Ook de privacy van klager is niet geschonden. In het artikel staan alleen relevante gegevens over zijn professionele achtergrond. Er is ook geen probleem met de term lobbyist. Lobbying houdt in dat een privéspeler een bijdrage probeert te leveren aan het beleid, of dan nu positief of negatief is. De journalisten hebben klager in de week voor publicatie verschillende keren via telefoon en LinkedIn proberen te bereiken voor een reactie. Ze betreurden dat zijn echtgenote zei dat hij niet wou reageren. Toen klager hen op de dag van de publicatie contacteerde, hebben ze meteen besloten om zijn wederwoord te publiceren. Daarnaast was er de reactie van de woordvoerder van Monsanto, die correct is samengevat.

BESLISSING

De artikels schetsen een beeld van de interne werking en communicatie van Monsanto met betrekking tot de verdediging van glyfosaat. De journalisten maken aannemelijk dat ze een grote hoeveelheid mails en documenten hebben onderzocht en dat ze over voldoende bronnen en informatie beschikten om de essentie van hun artikel te staven. Dat ze de mails over klager publiceren is normaal aangezien hij Belg is. Tegelijk vermelden ze duidelijk dat klager Monsanto in 2004 verliet en brengen ze hem niet in verband met mails uit de periode daarna.

Wat de passage over professor Parry betreft, geeft klager toe dat er binnen Monsanto wrevel was over zijn bevindingen. Het artikel geeft dat correct weer en vervolledigt het verhaal rond Parry daags nadien, toen klager wel wou reageren. De paragraaf met het curriculum vitae van klager is relevant in de context van het artikel en schendt zijn privacy niet. Op basis van zijn werkzaamheden voor de Europese associatie van chemiebedrijven Cefic is het journalistiek verantwoord om klager een lobbyist te noemen. De journalisten hebben klager vóór publicatie verschillende keren en via verschillende kanalen om wederhoor gevraagd. Dat hij niet wou of kon reageren, is niet de verantwoordelijkheid van de redactie. Na publicatie hebben ze hem op zijn vraag meteen wederwoord gegeven. Op basis van deze bevindingen is de Raad van oordeel dat de artikels waarheidsgetrouw zijn, dat er geen sprake is van ongegronde verdachtmakingen of beschuldigingen en dat de journalisten klager loyaal de kans op wederhoor en wederwoord hebben gegeven. De klacht is daarom ongegrond.

DOSSIER 2017/19 EN 2017/20**NIET CORRECT OVERGENOMEN****KLAGER:** MARTENS**TEGEN:** *HET BELANG VAN LIMBURG* EN *HET NIEUWSBLAD***UITSPRAAK:** DE KLACHT IS DEELS GEGROND**FEITEN**

Deze twee klachten komen van Mark Martens, die ook bovenstaande klacht tegen *De Standaard* indiende. De artikels van *Het Belang van Limburg* en *Het Nieuwsblad* vatten het artikel in zusterkrant *De Standaard* samen en leggen daarbij meer de focus op Martens dan op de bedrijfscultuur binnen Monsanto.

KLACHT

Klager zegt dat beide kranten het artikel van *De Standaard* kritiek-

loos hebben overgenomen en er een aantal superlatieven aan hebben toegevoegd die uit de lucht gegrepen zijn. Hij neemt vooral aanstoot aan de term verdoezelen in de titel en aan de zinsneede dat hij 'de opdracht kreeg om de vermaarde professor Parry te betalen om hem positief onderzoekswerk te laten doen over glyfosaat'. Dat is niet waar en het woord positief is er te veel aan.

VERWEER

Het Belang van Limburg en *Het Nieuwsblad* zeggen dat de artikels een correcte samenvatting zijn van de artikels in *De Standaard*. De samenvattingen zijn niet gemaakt door de betrokken journalisten, maar door de eindredacties.

BESLISSING

De artikels in *Het Belang van Limburg* en *Het Nieuwsblad* vatten twee lange artikels in zusterkrant *De Standaard* samen. *De Standaard* schetst een beeld van de interne werking en communicatie van Monsanto met betrekking tot de verdediging van glyfosaat onder de titel *Monsanto manipuleerde onderzoek naar Roundup* (Cfr. uitspraak RVDJ 2017-18).

Het Belang van Limburg en *Het Nieuwsblad* leggen met hun respectievelijke titels *Belg verdoezelde mee gevaren onkruidverdelger (HBVL)* en *Belg hielp gevaren onkruidverdelger verdoezelen. Manager bij Monsanto zocht 'geloofwaardige' wetenschappers om te voorkomen dat glyfosaat verboden zou worden (HN)* meer klemtoon op de rol van klager. In *Het Belang van Limburg* en *Het Nieuwsblad* is klager het onderwerp in de kop, in *De Standaard* is dat het bedrijf. Ook de artikels zelf besteden proportioneel gezien meer aandacht aan klager dan aan de aanpak van Monsanto als bedrijf.

De formulering in de artikels verschilt van die van *De Standaard*. *Het Belang van Limburg* en *Het Nieuwsblad* vatten twee passages uit *De Standaard* samen in één zin, waardoor die zin een meer expliciete en meer beschuldigende betekenis kan krijgen ten aanzien van klager. *De Standaard* schrijft in de inleiding dat 'Monsanto er alles aan doet om te voorkomen dat glyfosaat verboden wordt. Het megabedrijf deinst er zelfs niet voor terug om wetenschappers te betalen om positieve studies te schrijven. En een Belg speelde jarenlang een belangrijke rol in die praktijken', en vervolgt verderop dat 'het bedrijf geloofwaardige wetenschappers zocht die glyfosaat wilden verdedigen en dat de Belg Mark Martens met die bedoeling James Parry aan boord had gehaald.'

Het Belang van Limburg en *Het Nieuwsblad* trekken dat samen in één zin en schrijven dat klager 'de opdracht kreeg om professor Parry te betalen om hem positief onderzoekswerk te laten doen over glyfosaat.' Verder verschilt ook de formulering van de koppen. Het woord *verdoezelen* uit de kop in *Het Belang van Limburg* en *Het Nieuwsblad* komt niet voor in de artikels zelf en ook niet in het oorspronkelijke artikel van *De Standaard*. De koppen in *Het Belang van Limburg* en *Het Nieuwsblad* spreken ook van gevaren, terwijl de artikels zelf het hebben over de mogelijk kankerwekkende onkruidverdelger en ook *De Standaard* spreekt in de voorwaardelijke wijs.

Het staat *Het Belang van Limburg* en *Het Nieuwsblad* vrij om een andere invalshoek te kiezen, andere klemtonen te leggen en dingen anders te formuleren als ze een artikel van een zusterkrant samenvatten. Maar de Raad is van oordeel dat in dit geval de formuleringen in één passage van de artikels en in de titels onvoldoende stroken met het oorspronkelijke artikel in *De Standaard*. Bovendien kunnen die gewijzigde formuleringen, mee door de focus van de artikels, extra bezwarend zijn voor

klager, terwijl de eindredacties van *Het Belang van Limburg* en *Het Nieuwsblad* geen bijkomend journalistiek werk gedaan hebben dat die interpretatie kan staven.

Wat wederhoor betreft, vatten *Het Belang van Limburg* en *Het Nieuwsblad* de reactie die Monsanto vóór publicatie van het artikel gaf aan *De Standaard*, summier maar correct samen.

De klachten zijn daarom deels gegrond wat de formulering van één passage in de artikels en van de koppen betreft.

DOSSIER 2018/01

WEDUWE ERIK DE VLAEMINCK

KLAGER: SWYNGEDAOU

TEGEN: *DEZE WEEK* EN VANDERHAEGHE /

PRIMO EN VANDERHAEGHE

UITSpraak: DE KLACHT IS ONGEGROND

FEITEN

De artikels in *Deze Week* en *Primo* zijn van dezelfde journalist, Stijn Vanderhaeghe. Het zijn interviews met gewezen veldrijder Roland Liboton, onder meer over het wereldkampioenschap veldrijden. Liboton noemt zichzelf in de interviews de beste veldrijder aller tijden en zegt dat zeventvoudig wereldkampioen Erik De Vlaeminck met twee wereldtitels ging lopen 'met 't spul in zijn kloten' (*Deze Week*) of dankzij zijn 'zwaar verleden' (*Primo*).

KLACHT

Klaagster is de weduwe van Erik De Vlaeminck. Zij zegt dat de artikels De Vlaeminck in een slecht daglicht stellen terwijl hij zich niet meer kan verdedigen. Ze weet dat De Vlaeminck doping heeft gebruikt, maar het is de eerste keer dat iemand dat in verband brengt met zijn wereldtitels. Ze weet niet of de uitspraken van Liboton kloppen, maar het is niet omdat haar man overleden is dat men zomaar wat mag zeggen. De journalist heeft de uitspraken van Liboton niet gecheckt en heeft de familie van De Vlaeminck niet gecontacteerd. De Vlaeminck heeft destijds zijn straf ten gevolge van het gebruik van amfetamines uitgezeten en daarmee zijn de zaken afgehandeld. Het kan niet dat men na zijn dood nog nieuwe zaken naar buiten brengt.

VERWEER

Deze Week en *Primo* betwisten dat de artikels kwetsend zijn voor wijlen Erik De Vlaeminck en zeggen dat ze de woorden van Liboton correct hebben weergegeven. *Deze Week* heeft de passage over *het spul in zijn kloten* bewust cursief afgedrukt om aan te duiden dat het om een citaat gaat. *Primo* probeert altijd op een positieve manier te schrijven en heeft de uitspraken van Liboton met de termen 'zwaar verleden' correct en bedachtzaam geformuleerd.

Beide magazines wijzen erop dat de uitspraken van Liboton voor zijn rekening zijn. Volgens *Deze Week* kan hij als kenner van het wielermilieu de draagwijdte van zijn uitspraken zelf inschatten. Het is ook niet de eerste keer dat de media schrijven over dopinggebruik door De Vlaeminck. Het is in de sportwereld algemeen bekend dat De Vlaeminck een zwarte periode heeft doorgemaakt met doping, drankmisbruik en amfetamineverslaving, zegt *Deze Week*. Klaagster vraagt dat de media geen nieuwe dingen meer zouden schrijven over haar man of dat ze eerst toestemming vragen, maar dat kan niet en zou raken aan de persvrijheid.

BESLISSING

De uitspraken van Roland Liboton over de twee wereldtitels bevatten verdachtmakingen die de eer en goede naam van wijlen Erik De Vlaeminck kunnen aantasten. Wanneer een derde partij iemand in die mate beschuldigt, moet de journalist inschatten of het niet gaat om gratuite beweringen. In dit geval passen de uitspraken in de steeds weerkerende discussie wie de grootste veldrijder aller tijden is. Rekening houdend met dat kader en met het feit dat De Vlaeminck al vaker in verband is gebracht met doping, wat klaagster overigens niet ontkent, is de Raad van oordeel dat het journalistiek geoorloofd was om de uitspraken als zodanig te publiceren. De klachten zijn daarom ongegrond.

DOSSIER 2018/03

CHALDEEUWSE GEMEENSCHAP

KLAGER: CHALDEAN LEAGUE BELGIUM

TEGEN: DE STANDAARD

UITSPRAAK: DE KLACHT IS ONGEGROND

FEITEN

Het artikel gaat over de populariteit van Aramese kerkdiensten in Mechelen door de groeiende gemeenschappen van christenen uit het Midden-Oosten en schrijft dat de Assyrische gemeenschap nog gegroeid is door de exodus uit Syrië en Irak. Een apart kaderstuk heeft het over de Assyrische gemeenschappen in Antwerpen en Brussel en over de gastvrijheid van onder meer de katholieke kerken van de Chaldeeuwse ritus.

KLACHT

Klager vindt het een mooi artikel, maar zegt dat de benaming Assyrische christenen niet klopt. Hij vertegenwoordigt de Chaldeeuwse gemeenschappen, en die vallen niet onder de Assyriërs. Er zijn verschillende oosterse christelijke gemeenschappen die elk hun eigen identiteit hebben en de krant heeft ze allemaal onder één noemer geplaatst. Dat is kwetsend en komt neer op identiteitsroof. De benaming oost-christelijk is juist, maar Assyrisch is fout. Klager geeft toe dat de journaliste contact heeft gezocht met twee vertegenwoordigers van de Chaldeeuwse gemeenschap en dat zij niet gereageerd hebben, wat ze beter wel hadden gedaan. Maar volgens één van hen ging de mail van de journaliste over iets anders en wilde hij zijn gelovigen beschermen tegen de pers. Na publicatie heeft klager gevraagd om de fout recht te zetten, maar de krant heeft dat geweigerd.

VERWEER

De Standaard zegt dat het artikel past in een reeks over de terugkeer van religie in een ontkerkelijkt samenleving, zonder de bedoeling om theologische of kerkelijke disputen uit te spitten. De journaliste verwijst naar een folder van de stad Mechelen over het religieuze leven in de stad, waarin sprake is van de Assyrisch-Chaldeeuwse gemeenschap, waarbij Assyrisch verwijst naar de streek van herkomst en Chaldeeus naar het geloof. Ook de krant verwijst met de term Assyrisch naar de geografische betekenis en niet naar de theologische. De journaliste heeft contact gezocht met twee leden van de Chaldeeus-katholieke kerk, maar geen van beiden heeft gereageerd. Een vertegenwoordiger van het Vlaams-Assyrisch huis deed dat wel en legde uit hoe de Assyrische gemeenschap bestaat uit verschillende subgroepen, wat de journaliste in een apart kaderstuk heeft weergegeven. De

Chaldeeuwse gemeenschap wordt daarbij expliciet vermeld. De journaliste heeft de vraag tot rechtzetting van klager ernstig onderzocht en heeft vastgesteld dat de discussie over de naamgeving wetenschappelijk en historisch niet beslecht is, waarna ze besliste om niet in te gaan op de vraag tot rechtzetting.

BESLISSING

Het is duidelijk dat de naamgeving van de christelijke gemeenschappen uit het Midden-Oosten gevoelig ligt, maar het is niet het opzet van het artikel om zich daarin theologisch of kerkhistorisch te verdiepen. Het artikel gaat over de geloofsbeleving van vluchtelingen en migranten uit Turkije, Syrië en Irak, of zoals het artikel schrijft: 'met wortels in het Tweestromenland'. De Raad is van oordeel dat het vanuit die optiek journalistiek verantwoord is om op basis van de geografische definitie te spreken van *Assyrische gemeenschappen* of *Assyrische christenen*, afgewisseld met omschrijvingen als *christenen van Midden-Oosterse origine*. Het artikel maakt ook duidelijk dat de journaliste de religieuze diversiteit niet verloochent. Ze wijdt er een apart kaderstuk aan, waarin ze de Chaldeeuwse gemeenschap en de katholieke kerken van Chaldeeuwse ritus expliciet vermeldt, wat ze ook doet in het foto-onderschrift. De journaliste heeft voor haar artikel verschillende bronnen geconsulteerd en ook contact gezocht met twee leden van de Chaldeeuwse gemeenschap voor meer informatie. Dat zij niet wilden reageren en de woordvoerder van het Vlaams-Assyrisch huis wel, is niet de verantwoordelijkheid van de journaliste of de redactie. De journaliste heeft de vraag van klager voor een rechtzetting zorgvuldig overwogen en met hem via mail besproken, om na bijkomend onderzoek uiteindelijk te beslissen dat een rechtzetting niet nodig was gezien het voortdurende debat over de naamgeving van de christelijke gemeenschappen uit het Midden-Oosten. Rekening houdend met de eerder genoemde overwegingen is de Raad van oordeel dat een rechtzetting niet vereist was. De klacht is daarom ongegrond.

DOSSIER 2018/04

ZWARE BESCHULDIGINGEN

KLAGER: X

TEGEN: MORSUM-MAGNIFICAT.BE EN VERBEECK

UITSPRAAK: DE KLACHT IS GEGROND

FEITEN

Auteur Erik Verbeeck woont op het moment van de publicatie van de artikels in een studio in de tuin van het huis van mevrouw X, haar vriend en diens familie. In drie opeenvolgende artikels schrijft hij dat hij door hen gestigmatiseerd en bedreigd wordt. X is politiegente en Verbeeck schrijft dat hij bezwarend materiaal over haar overgemaakt heeft aan de federale politie, de Algemene Inspectie en Comité P. Volgens het laatste artikel hebben klaagster en haar vriend een audiorecorder van Verbeeck gestolen die hij op zijn vensterbank had gelegd om hun gesprekken op te nemen.

KLACHT

Klaagster zegt dat de artikels geen informatieve waarde hebben en enkel geschreven zijn uit persoonlijke wraak. De inhoud is verzonden en lasterlijk. De journalistieke praktijken van Verbeeck zijn ongehoord en zijn artikels schenden klaagster haar privacy en goede naam. Verbeeck heeft zonder toestemming heimelijke video-opnames gemaakt op privé terrein en een beeld ervan bewerkt en gepubliceerd met de valse vermelding dat klaagster hem

bedreigde, terwijl ze gewoon aan het borstelen was. De gepubliceerde foto is onherkenbaar gemaakt, maar in combinatie met de tekst is klaagster identificeerbaar. Verbeeck heeft ook privégesprekken van klaagster opgenomen en de computer van haar schoonvader gehackt.

VERWEER

Verbeeck weigert een repliek aan de Raad voor de Journalistiek omdat de Raad niet bij wet is opgericht en volgens hem niet onafhankelijk is. Hij publiceerde wel een nieuw artikel waarin hij schrijft dat klaagster bekend is in kringen van drugs en dat haar klacht leugenachtig is en zware beschuldigingen bevat.

BESLISSING

Erik Verbeeck betwist de bevoegdheid van de Raad voor de Journalistiek. Overeenkomstig zijn opdracht en werkingsreglement en overeenkomstig het arrest van het Hof van Beroep van Brussel van 28 oktober 2014 in de zaak *Verbeeck tegen de Raad voor de Journalistiek* kan de Raad wel degelijk een uitspraak doen over deze klacht. De Raad spreekt zich daarover in alle onafhankelijkheid uit op basis van de beroepsethische code.

De artikels gaan over conflicten tussen Verbeeck en klaagster en haar schoonfamilie. De versies van klaagster en de auteur lopen uiteen. De Raad kan dit niet verifiëren en kan zich dus niet uitspreken over de waarheidsgetrouwe weergave van de feiten.

De Raad kan zich wel uitspreken over de journalistieke handelswijze en aanpak van Erik Verbeeck.

1. Verbeeck is betrokken partij in het dispuut met klaagster en haar schoonfamilie. Hij maakt mee het voorwerp uit van zijn eigen berichtgeving. Die aanpak strookt niet met het principe van journalistieke onafhankelijkheid en met artikel 10 van de code over belangenvermenging.
2. Door de persoonlijke betrokkenheid van de auteur lopen feitelijke berichtgeving en commentaar in de artikels door elkaar, wat nog versterkt wordt door sterk gekleurd taalgebruik. Dat maakt dat het onderscheid tussen feitelijke berichtgeving en commentaar niet duidelijk is voor de lezer, wat in strijd is met artikel 4 van de code.
3. De auteur heeft verborgen audio- en video-opnames gemaakt van klaagster. Artikel 17 van de code zegt dat een journalist zichzelf en het doel van zijn optreden bekendmaakt wanneer hij informatie vergaart. Volgens de richtlijn bij dat artikel moet er voor verborgen opnames voldoende maatschappelijk belang bestaan. De Raad is van oordeel dat er in dit geval niet voldoende maatschappelijk belang is om verborgen opnames te verantwoorden.
4. De auteur uit verschillende – soms strafrechtelijk vervolgbare – beschuldigingen tegen klaagster, haar vriend en haar schoonfamilie zonder een kans op wederhoor te geven. Dat is in strijd met artikel 20 van de code dat zegt dat een journalist die zelf ernstige beschuldigingen uit die de eer en de goede naam betreffen, vóór publicatie een reactie aan de betrokkene dient te vragen.
5. De kop van het eerste artikel luidt: *Cannabisverslaafde krijgt steun van vriendin van de federale politie*. De auteur voert in zijn artikels geen elementen aan die de kop ondersteunen of staven, terwijl hij een zware beschuldiging inhoudt. De kop is dan ook in strijd met artikel 25 van de code dat bepaalt dat een journalist geen ongegronde verachtmakingen of beschuldigingen uit.
6. Door de combinatie van commentaren, verdachtmakingen

en beschuldigingen zonder kans op wederhoor is de Raad van oordeel dat de artikels de rechten van klaagster schenden en in strijd zijn met artikel 22 van de code, die bepaalt dat een journalist rekening houdt met de rechten van eenieder die in de berichtgeving voorkomt en die rechten afweegt tegenover het maatschappelijk belang van de informatie.

De klacht is daarom gegrond.

DOSSIER 2018/05

VIDEO VAN ONGEVAL TE SNEL ONLINE?

KLACHT: DP

TEGEN: HBVL.BE

BESLISSING: DE KLACHT IS ONGEGROND

Met twee mails van 14 en 22 augustus 2017 dient mevrouw DP een klacht in tegen *HBVL.be*, de website van *Het Belang van Limburg*. Aanleiding is een artikel van 12 juli 2017 onder de titel *Politieman komt om na aanrijding met vrachtwagen. 59-jarige inspecteur was niet in functie tijdens ongeval*. Redactiemanager Toon van den Meijdenberg van Mediahuis antwoordt met een brief van 15 september, waarop DP repliceert met een mail van 5 oktober 2017.

Een rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft een hoorzitting gehouden op 13 december 2017. Mevrouw DP woonde de hoorzitting bij. Voor *HBVL.be* waren journaliste Marij Wyers en Toon van den Meijdenberg aanwezig.

FEITEN

Het artikel gaat over een ongeval in Opgrimbie waarbij een bromfietser om het leven kwam. Hij kwam met zijn bromfietser onder een vrachtwagen terecht. Het slachtoffer was politieagent, maar was niet in functie op het moment van het ongeval. Bij het artikel staat een video waarop de afgebakende zone rond het ongeval te zien is, met de vrachtwagen en de wagens van politie en hulpdiensten.

KLACHT

Klaagster is de weduwe van het slachtoffer. Zij is boos omdat er al een video van het ongeval op *HBVL.be* stond nog voor ze door de politie op de hoogte was gebracht en omdat de journaliste haar belde terwijl de politie nog bij haar was om haar in te lichten.

Het ongeval gebeurde in de vooravond. Toen de politie haar belde, was klaagster niet thuis en zei de politie alleen dat het niet goed ging met haar man. Bij haar thuiskomst later op de avond stond de politie haar op te wachten en vernam ze dat haar man overleden was. Op dat moment stond de video al online en kreeg ze er al vragen over van familie en kennissen.

Een uur later kreeg ze telefoon van de journaliste. Ze gaf die meteen door aan de agent van slachtofferonthaal. Die heeft meteen gezegd dat klaagster niet wou reageren, waarna de journaliste niet meer teruggebeld heeft. Maar klaagster vindt het ongehoord dat de journaliste zo vroeg belde, terwijl ze nog maar net op de hoogte was van de dood van haar man.

Klaagster neemt ook aanstoot aan het feit dat de krant de burens contacteerde om te vragen wie haar man was en dergelijke.

VERWEER

HBVL.be zegt dat het alle begrip heeft voor het leed van de nabestaanden, maar is tegelijk van mening dat de journaliste en de redactie correct hebben gehandeld.

De video is twee uur na het ongeval online geplaatst en toont alleen beelden van de afgeschermdde omgeving, de vrachtwagen en de wagens van hulpdiensten en politie. Er is geen commentaar bij en er wordt geen naam genoemd. In de tekst stond op dat moment alleen dat er op de betrokken plaats een ongeval was gebeurd en dat het slachtoffer bezweken was aan zijn verwondingen. Die informatie kwam van politie en parket. De rest van het artikel is pas de volgende ochtend gepubliceerd.

Het klopt dat de politie klaagster pas laat op de hoogte heeft kunnen brengen, maar in de tussentijd moet de website wel kunnen berichten, uiteraard zonder de identiteit van het slachtoffer te noemen, zoals gebeurd is.

De journaliste heeft ervaring met het verzamelen van informatie over ongevallen en heeft later op de avond klaagster gebeld. Politie en parket hadden haar de identiteit van het slachtoffer doorgegeven. Daarom kon ze ervan uitgaan dat de familie op de hoogte was. Politie en parket hebben niet gevraagd om de familie niet te contacteren, wat soms wel gebeurt.

De journaliste is zeer terughoudend geweest en heeft het gesprek meteen stopgezet toen bleek dat klaagster niet wou reageren. Ze heeft daarna niet meer teruggebeld. De redactie contacteert bij ongevallen altijd de familie. Sommigen mensen willen reageren en zien dat als een eerbetoon, anderen reageren liever niet. De redactie respecteert altijd die keuze en ook in dit geval heeft de journaliste zich niet ongepast of opdringerig gedragen.

De journaliste heeft ook de korpschef gebeld voor een reactie, aangezien het slachtoffer politieagent was en om te zeggen dat ze met de echtgenote van het slachtoffer gebeld had.

HBVL.be gelooft sterk in concrete verslaggeving over ongevallen om-

dat dat, meer dan statistieken, kan bijdragen tot sensibilisering over verkeersveiligheid.

BESLISSING

De richtlijn bij artikel 23 van de code zegt dat bij slachtoffers, indien mogelijk, de identiteitsgegevens pas worden bekendgemaakt nadat blijkt dat de rechtstreekse familie op de hoogte is gebracht. Artikel 26 vraagt dat de journalist zich niet ongepast opdringt.

Wanneer een journalist de identiteit van een slachtoffer publiceert of de familie contacteert voor informatie of een reactie, is het dan ook aangewezen dat hij zich er eerst van vergewist of de familie op de hoogte is.

Wat de publicatie van de video betreft, is dat gebeurd. De video stond snel online, maar toont alleen algemene beelden van de afgezette omgeving van het ongeval met de vrachtwagen en de wagens van politie en hulpdiensten, zonder de naam van het slachtoffer te noemen. Die is pas de ochtend nadien gepubliceerd, toen de familie op de hoogte was.

Wat het contact met de familie betreft, maakt *HBVL.be* aannemelijk dat de journaliste te goeder trouw gehandeld heeft. Ze heeft de naam van het slachtoffer gekregen van politie en parket. Op basis daarvan kon ze er redelijkerwijze van uitgaan dat de familie door hen op de hoogte was gebracht. Toen ze klaagster contacteerde en van de agent die bij haar was vernam dat ze niet wou reageren, is ze niet opdringerig geweest. Ze heeft het gesprek meteen stopgezet en niet meer teruggebeld.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel: De klacht is ongegrond.

Wim Rega, uw nieuwe aanspreekpunt bij de Erkeningscommissie

Bij de Erkeningscommissie voor beroepsjournalisten neemt sinds kort Wim Rega (59) de dienst waar. Hij volgde midden 2017 Martine Joos op, die met pensioen ging. Voortaan kunnen journalisten dan ook bij Wim terecht met vragen over en aanvragen tot een erkenning. Behalve het secretariaat van de Erkeningscommissie eerste aanleg neemt hij trouwens ook dat van de Beroepscommissie waar, en dit zowel aan Nederlandstalige als aan Franstalige kant.

Wim Rega is van opleiding licentiaat vertaler Nederlands-Engels-Frans. Bijna dertig jaar lang werkte hij als communicatiemanager bij verzekeringsmaatschappij DKV Belgium. De digitalisering van de activiteiten daar leidde – zoals voor zoveel personeel van

verzekeraars en banken – tot een beëindiging van de samenwerking. Ook als quasi-perfect tweetalige en voormalig persverantwoordelijke voldoet Wim Rega sterk aan het gezochte profiel voor secretariaatskracht bij de Erkeningscommissie. Intussen stelde hij wel vast dat het opvolgen van de talrijke dossiers een veeleisende job is, die hoge concentratie vereist. Een kleine administratieve fout kan verstrekkende gevolgen hebben voor de betrokken journalist, zo beseft hij. Toekomstgericht hoopt Wim te kunnen bijdragen aan een vlottere communicatie met de journalisten en de vereenvoudiging van de gangbare procedures.

Wim is vader van twee zonen, Jens en Niels, en sinds november de trotse opa van een kleindochter,

Kato. Daarnaast houdt hij van rockmuziek en is hij een wijnliefhebber, met een voorkeur voor Australische en Argentijnse wijnen. In de zomer doet hij aan interclubtennis en vindt hij het heerlijk om samen met zijn partner op de scooter de Griekse eilanden te verkennen.

Wim woont in Grimbergen en is – desondanks – supporter van Club Brugge.

www.cej.be
wim.rega@journalist.be
tel. 02 777 18 90

DE WISSEL

De Journalist gaat op bezoek bij gewezen collega's, die de journalistiek bewust vaarwel zegden. Wat dreef hen daartoe en hoe vergaat het hen? En hoe kijken zij vandaag naar ons métier?

HILDE SABBE (61) GAAT IN DE POLITIEK

**‘Voortaan maak ik zelf
mijn handen vuil’**

© James Arthur

‘Na mijn ontslag bij *Het Laatste Nieuws*, begin 2015, ging ik door een moeilijke periode. Ik heb er zelfs een boek over geschreven: *Lessen uit een ontslag*. Wat mij overkwam, was een schoolvoorbeeld van hoe je een ontslag níet moet aanpakken. Mensen die het goed meenden, zeiden me dat het misschien de kans was om uit te zoeken wat ik graag deed. Maar ik dééd al wat ik graag doe; mijn werk was mijn passie!’

‘De eerste twee jaar na mijn ontslag werkte ik freelance als vertaler en eindredactrice voor uitgeverijen van romans. Met een tempo van pakweg twee pagina’s per uur was het maanden werken aan een boek. Vooraf ontving ik een voorschot en na het werk werd de rest uitbetaald. Het leverde me onvoldoende inkomsten op. Het was ook geen fulltime bezigheid, veeleer een soort bijberoep. Ik ben dan ook nog steeds op zoek naar een job en solliciteer regelmatig.’

‘Ondertussen erger ik mij dood aan de steeds groter wordende verblindende en de verdwazing bij sommige media. Dat stoorde mij al toen ik nog voor *Het Laatste Nieuws* werkte. Steeds weer gaat het over ‘de migranten’, alsof wij langs alle kanten worden bedreigd door barbaren. Een welbepaalde partij propageert die boodschap ook, met een duidelijke strategie. Alle aandacht wordt afgeleid van wat er echt toe doet: de

afbrokkeling van de pensioenen, de sociale zekerheid... Zien de media dat dan niet? Waarom laten ze zich voor dat karretje spannen? Zelfs gewetensvolle mensen die ik ken van vroeger bieden weinig weerwerk en trappen erin. Ik sta er echt met verbijstering naar te kijken. Racisme is mainstream geworden. Toen ik bij *Het Laatste Nieuws* iets positiefs schreef over allochtonen kreeg ik soms enorm veel lezersbrieven met klachten en zelfs bedreigingen.’

‘Het kritische gehalte is er schrikbarend op achteruitgegaan. Altijd maar weer gaat het over veiligheid. Sociale onvolkomenheden worden afgedekt. Nieuwssites hebben vaak meer lef dan de klassieke kranten, die zeer gezagsgetrouw blijven. Ik ben indertijd in de journalistiek gegaan om kritisch te zijn. Iedereen is nu veel

‘IK GING IN DE JOURNALISTIEK OM KRITISCH TE ZIJN. NU IS IEDEREEN ZO BRAAF’

te braaf. Heel erg triest vind ik dat, want je gelooft ergens toch in de kritische zin van de media. Daarom besloot ik een stap verder te zetten: ik ga in de politiek. Je kunt je aan de zijlijn blijven ergeren of je kunt zelf iets proberen te veranderen.’

‘Tijd dus voor een nieuw verhaal, een nieuwe fase in mijn leven. Ik werd benaderd door Dyab Abou Jahjah, die een nieuwe partij heeft opgericht. Iedereen schreeuwt al maanden dat er aan linkerkant een nieuw verhaal nodig is. Ik denk dat dit het nieuwe verhaal zou kunnen zijn. Ik kan mij volledig vinden in het partijprogramma van die nieuwe partij, waarin de nadruk zal liggen op de aanpak van racisme en jongerenwerkloosheid, vooral bij allochtonen, maar ook op

onderwijs en huisvesting. Het is zo moeilijk voor jonge mensen om een betaalbare woning te vinden in onze hoofdstad. We mogen Brussel niet overlaten aan de grote projectontwikkelaars.’

‘Volgend jaar sta ik effectief als kandidaat op een lijst. Het is mijn bedoeling een zitje in het Brussels parlement te veroveren. Ik zal het allemaal nog moeten leren: campagne voeren, onze boodschap verspreiden... Er moeten daarover nog veel afspraken worden gemaakt. Zal ik elk weekend braderieën moeten afschrijven? Dyab weet van aanpakken, maar ik zou zelf echt niet weten hoe ik stemmen moet werven. Hopelijk wordt er coaching voorzien. Ik heb totaal geen moeite met spreken voor een publiek en het duidelijk overbrengen van een boodschap: ik heb in mijn leven al ontelbaar veel speeches gegeven. Maar de coulissen van de politiek zijn nog enigszins duister voor mij. Ik reken op de onderbouw van de partij om de neofieten enigszins te begeleiden.’

‘Wij zullen het beste van alle linkse partijen combineren en minder dogmatisch zijn dan de PVDA, minder betuttelend dan Groen en radicaler dan de sp.a. De partij heeft een zeer sterk verhaal wat Brussel, de jeugd en discriminatie betreft.’

‘Mijn journalistieke bijdragen waren altijd al zeer politiek getint. Ik had altijd al een duidelijke signatuur: de linkse stem bij *Het Laatste Nieuws*. Nu blijf ik niet louter een stem, maar zal ik zelf mijn handen vuilmaken. Ik wil dat in totale openheid en transparantie doen. Het is mijn plan om tijdens de campagne voortdurend te berichten via sociale media. Iedereen mag alles meevolgen en ik sta open voor kritiek. Het kan me niet schelen dat ik tegen bepaalde schenen zal schoppen. Na al die jaren heb ik echt wel een olifantenvel gekweekt.’

Opgetekend door Sandra Noben

HILDE SABBE

VROEGER

- › journaliste en columniste bij o.a. *De Morgen* en *HLN*
- › freelance vertaler en eindredactrice

NU

- › werkzoekend
- › kersvers politica

Mededeling van de JAM aan haar leden

2017 was beslissend jaar voor reprografie

Vorig jaar is de wet inzake reprografie gewijzigd naar aanleiding van de procedure 'HP versus Reprobel'. Sinds 1 januari 2017 is er daardoor een inkomensbron weggevallen (de vergoeding op apparaten), en wordt er aan de uitgevers een aparte vergoeding toegekend voor het kopiëren van werken (in plaats van de auteursrechten die zij voordien ontvingen). Er werd tevens een aparte regeling voorzien voor onderwijs en wetenschappelijk onderzoek. Door deze wijzigingen was Reprobel verplicht om een nieuwe erkenning aan te vragen bij de overheid. Deze erkenning werd pas officieel door de publicatie van 2 KB's in september en oktober 2017. Pas vanaf deze officiële erkenning kon Reprobel starten met de inningen van 2017. Dit betekent dat er gedurende de eerste 10 maanden niet kon worden geïnd bij bedrijven, scholen, universiteiten en overheden.

UITSTEL

De huidige stand van inningen en betalingen van Reprobel aan JAM laat niet toe om de leden een substantieel bedrag te betalen. De raad van bestuur van JAM besliste dan ook om de betaling uit te stellen tot we over een groter bedrag aan inningen beschikken. Doordat de repartitie van de wettelijke licenties (thuiskopie en reprografie) aan elkaar gehecht zijn, kunnen we evenmin de rechten uitkeren voor de audiovisuele werken.

Door het wegvallen van de apparatenvergoeding en ondanks de verhoging van de tarieven op het kopiëren, staan de inningen onder druk. Bovendien worden auteursrechten vaak negatief onthaald door het publiek. Wij nodigen iedereen dan ook uit om de campagne www.voorwathoortwat.be te steunen. Dat kan door de campagne op Facebook te liken en te delen. Alvast bedankt daarvoor! Wij houden onze leden verder op de hoogte van de ontwikkelingen en hopen vóór de zomer van 2018 tot betaling te kunnen overgaan.

Stel je aangifte 2016 evenwel niet uit indien je dit nog niet zou hebben gedaan. Het is belangrijk dat we over alle aangiften beschikken eens we tot de betaling overgaan. De aangifte voor de werken van 2017 kan vanaf nu ook worden ingediend.

Anne-Lize Vancaeren, directeur

ONDER EMBARGO

Op donderdag 8 maart om 19 uur organiseert de **JAM** (Journalisten Auteurs Maatschappij) in de Zennestraat 21 in Brussel een veiling van kunst- en persfoto's ten voordele van niet-begeleide minderjarige vluchtelingen. De opbrengst gaat integraal naar de vzw **Mentor-Escale**, die deze kinderen en jongeren opvangt.

Een keur van fotografen doet mee, onder wie initiatiefnemer Eric Lowie, Lieve Blancquaert, Alex Vanhee, Erik Anthierens, Kurt Deruyter, Alessandra Ruyten en Thomas Verfaillie. Meer info op www.facebook.com/loindelders/.

Rik Van Puymbroeck is weg bij *De Morgen* en sinds 1 februari aan het werk bij *De Tijd*.

En zoek **Kristoff Tilkin** niet langer bij *Humo*, hij werkt nu als copywriter in de reclamesector.

Marc Dupain, in een vorig leven nog VTM-journalist en sinds kort algemeen directeur van ThePpress, de koepelorganisatie van magazine-uitgevers in het land, is aangesteld tot voorzitter van de Raad voor de Reclame. Hij volgt in die hoedanigheid Fons Van Dyck op. De Raad voor de Reclame verenigt de diverse communicatiesectoren en -bedrijven en beheert onder meer de Jury voor Ethische Praktijken inzake Reclame (JEP).

Louis Croonen, voormalig uitgever van *Humo*, is op 83-jarige leeftijd overleden. Hij stond ook mee aan de wieg van VTM en het ter ziele gegane dagblad *De Krant*.

Ook VRT-radio-icoon **Willem Houbrechts** is niet meer, hij werd 73. Begonnen als producer bij Radio 1, verkaste hij snel naar Radio 2 Antwerpen. Zijn jazzprogramma *Round Midnight* werd legendarisch. Volgens ex-collega Lukas De Vos verdwijnt met Houbrechts 'allicht de laatste van de cultureel onderlegde programmamakers van de VRT'.

Van je collega's moet je het hebben. Tv-maker **Eric Goens** stoorde zich zodanig aan de berichtgeving over Bart De Pauw dat hij frontaal ging inbeuken op de volledige gedrukte pers. In een interview met het gratis blad *Deze Week* heet het dat 'assisen is afgeschaft dit jaar, maar blijkbaar vervangen door de media'.

Goens: 'Ik geloof meer dan ooit dat kranten en tijdschriften vooral geschikt zijn om aardappelen op te schillen.' Hij weet ook nog dat 'de heksenjacht op de volgende Bart De Pauw al gaande is'. Want 'de journalisten hebben bloed geroken'. Tot zover bloedhond Goens.

Over de inhoudelijke waarde van het boek *De illegale Ghelamco Arena* van auteur/politicus **Ignace Vandewalle** gaan we het hier niet hebben. Maar één zekerheid heeft de heisa rond het boek wel geleverd: het opvoeren van de bedrijfsnaam in de titel van een boek vormt geen inbreuk op het merkenrecht, en kan dus geen reden zijn om dat boek uit de handel te houden.

Zo besliste de voorzitter van de Antwerpse rechtbank van koop-handel eind 2017. Volgens de rechter weegt de vrijheid van meningsuiting wel degelijk op tegen het merkenrecht van Ghelamco. En toch bracht uitgeverij **Doorbraak** het boek niet uit. Auteur Vandewalle deed dat dan maar in eigen beheer.

Misschien toch nog eens het debat heropenen over de verhouding tussen **nieuwsmedia en hun commerciële nevenactiviteiten**, nu een paar van hen weer volop inzetten op 'communicatieoplossingen' voor bedrijven, overheden en andere instanties. Wie bewaakt de grens tussen redactie en commercie?

Zo kan niemand om de recente campagne van **Belga** heen, waarmee het persagentschap zijn PRpro-distributieplatform promoot. 'Via dat platform', heet het, 'bereikt uw persbericht alle media in één adem: uw persmededeling wordt samen met de Belga-nieuwsberichten naar alle nationale media (print, web, radio, tv) gestuurd.' Zo geformuleerd bezorgt dat een journalist toch koude rillingen.

Mediafin, uitgever van *De Tijd* en *L'Echo*, nam dan weer twee communicatiebureaus over: Bepublic en Bereal. 'Met die overnames wil Mediafin zijn commerciële partners meer communicatieoplossingen en een groter bereik aanbieden.'

Pikant detail: Bepublic en Bereal zijn mee opgericht door oud-RTM-journalist **Jeroen Wils**. Hopelijk herinnert hij zich nog goed dat nieuwsmedia best niet rommelen aan de grens tussen nieuws en PR, kwestie van hun journalistieke geloofwaardigheid – hun enige en echte wissel op de toekomst – niet te verliezen.

De Tijd vierde op 3 januari zijn vijftigste verjaardag, en maakte daarvan gebruik om in de verjaardagskrant een soort van mission statement te publiceren. Die komt hierop neer: 'talent laten openbloeien, de markteconomie haar kracht laten ontplooiën, naar excellentie streven, de overheid sociaal en ecologisch doen bijsturen waar nodig, de staat slank en efficiënt maken, en openstaan voor een constructieve confrontatie van ideeën'.

De Persgroep mag **Medialaan**, de koepelvennootschap boven onder meer RTM, volledig overnemen. Dat heeft de Belgische Mededingingsautoriteit eind 2017 beslist. De overname werd mogelijk door een ruil met Roularta, dat de aandelen van De Persgroep in Mediafin overnam.

Naar aanleiding van die operatie vertrekt ceo **Koen Verwee** overigens bij de Persgroep Publishing (dPP), dat de gedrukte media van De Persgroep beheert. 'De overname maakt een intensievere samenwerking tussen publishing en broadcasting mogelijk', aldus Koen Verwee. 'Dit is dan ook een goed moment om een punt te zetten achter mijn carrière bij de groep.'

Oud-dPP-ceo **Rudy Bertels** komt nu opnieuw op de stoel van Verwee. Tegen het einde van het eerste kwartaal 2018 wil Bertels een plan klaar hebben om de samenwerking tussen dPP en Medialaan te optimaliseren.

Roularta hield het intussen niet bij een overname van (de helft van) Mediafin, het nam van Sanoma Belgium ook de vrouwenbladen over, denk aan *Flair*, *Libelle* en *Feeling*. Voor Sanoma betekent het de quasi definitieve exit uit het Belgische medialandschap. Drie jaar geleden verkocht het ook al *Humo* en *Story* aan De Persgroep. Met nog twee magazine-uitgevers is de mediaconcentratie in Vlaanderen hoe dan ook weer wat toegenomen.

Vlaams Mediaminister **Sven Gatz** (Open Vld) heeft het opgenomen voor de VRT in de rel over de aanwerving van **Jihad Van Puymbroeck** (23) op de online-redactie van de VRT. De aanwerving zette kwaad bloed bij rechtse politici en activisten wegens enkele eerdere sociale media posts van Jihad en haar eerdere engagement bij Groen.

Ook **Siegfried Bracke** (N-VA en Kamervoorzitter) ging op Twitter tegen de aanwerving tekeer. Maar volgens Sven Gatz 'werft de VRT aan wie ze wil, en is het noch wettelijk noch wettelijk mogelijk dat de politiek zich daarin mengt'. Van zijn kant herinnerde VRT-Nieuwsombudsman **Tim Pauwels** eraan dat 'wie bij de VRT-Nieuwsdienst aan de slag gaat, verondersteld wordt zijn (politieke) bagage aan de ingang achter te laten'.

© Belga, PN

Luc Van den Brande, voorzitter van de raad van bestuur van de VRT, uitte even nadien zijn bezorgdheid over toenemende politieke druk op de openbare omroep. Hij verwees daarbij expliciet naar de kritiek die was gerezen op de VRT-beslissing om ook islamitische erediensten te gaan uitzenden.

De **Unie van Vrijzinnige Verenigingen** (UVV) is dan wel niet tegen de uitzending van islamitische of welke erediensten ook, maar diende toch een klacht in tegen de VRT omdat ze zelf op geen enkele manier meer aan bod komt op de openbare omroep. Twee jaar geleden trok Mediaminister Gatz de erkenning in van de levensbeschouwelijke omroepen, waaronder *Het Vrije Woord*. Die omroep tekende voor de programma's *Lichtpunt* op televisie en *Het Vrije Woord* op Radio 1.

De UVV en haar verlengstuk **deMens.nu** gewagen van discriminatie en een inbreuk op de Cultuurpactwet, en dienden daarom een klacht in bij de **Cultuurpactcommissie**. Ze vragen opnieuw autonome zendtijd op de VRT, parallel met die welke nu naar religieuze erediensten gaat.

De informatie die loontrekkende beroepsjournalisten vinden op **MyPension**, houdt wel degelijk rekening met hun aanvullende pensioensupplement. Dat bevestigde de FOD Pensioenen ons.

Voor elk jaar als loontrekkende beroepsjournalist is de loonbasis voor berekening van het pensioen dus met 33 procent verhoogd. Absolute voorwaarde blijft natuurlijk dat de werkgever voor die jaren de aanvullende sociale bijdragen heeft betaald.

Goed nieuws uit Luxemburg. **Antoine Deltour**, een van de klokkenluiders achter **LuxLeaks**, is door het Hof van Cassatie daar ook formeel als zodanig erkend. Daarmee vernietigde het Luxemburgse Hof een eerder arrest waarin Deltour nog voor schending van bedrijfsgeheimen tot een voorwaardelijke celstraf van zes maanden en een boete van 1.500 euro werd veroordeeld.

In principe zal Antoine Deltour nu door een ander beroepshof worden vrijgesproken. Dat is vooralsnog niet het geval voor medebeklaagde **Raphaël Halet**, die niet als klokkenluider werd erkend. Halet stapt daarom naar het Europese Hof voor de Mensenrechten, even verderop in Straatsburg.

NIET ALLE JOURNALISTEN

HEBBEN SUPERKRACHTEN*

* Maar allemaal dragen ze bij tot een meer rechtvaardige wereld. Ze kaarten dagelijks wantoestanden aan. Brengen misstanden aan het licht. Criminaliteit. Fraude. Corruptie. En de eerste stap in het bestrijden van onrecht is het blootleggen ervan.

Daarbij hebben ze alle hulp die ze kunnen krijgen meer dan nodig. Het Fonds Pascal Decroos biedt hen die hulp, in de vorm van beurzen, training en ondersteuning. Help ons de journalisten helpen. Steun het Fonds Pascal Decroos. Want goede onderzoeksjournalistiek kost tijd en geld. Behalve voor wie superkrachten heeft. En dan nog.

www.fondspascaldecroos.org/steun

FONDS PASCAL DECROOS
VOOR BIJZONDERE JOURNALISTIEK